

На размеђи две године

НОВ НАЧИН УСКЛАЂИВАЊА ПЕНЗИЈА

Закључно са новембром инфлација у Србији достигла је 15,1 одсто на годишњем нивоу. После повећања пензија за девет (од 1. новембра), па још дванаест одсто (од 1. јануара), надокнађује се раст цена, уз забринутост да би оне поново могле да скоче.

Швајцарска формула“ за усклађивање пензија према којој су у последњих неколико година одређиване висине месечних примања, по свему судећи одлази у историју. Да ли заувек, остаје да се види, јер ово је други пут како се одредбе тог начина обрачуна стављају „ад акта“. Показало се, наиме, да су пензије на овај начин одређиване наставиле да се обезвређују, достигавши по многим рекордне „црвене линије“ (просечна пензија у Србији износила је 41,1 одсто од просечне плате). Грађани трећег доба су се, увидевши то, у више наврата обраћали Влади захтевајући праведнији метод за усклађивање пензија. И Фискални савет се одлучно ставио на страну оштећених праведника, потврдивши да „Швајцарска формула“ није пружила оно што се очекивало.

Удецембру 2022. године, то свакако треба запамтити, донет је Закон о измени Закона о пензијском и инвалидском осигурању, којим је успостављен нов начин усклађивања пензија. У стручним круговима нов начин усклађивања цена назван је „швајцарска формула плус“.

Од 1. јануара пензије се усклађују у зависности од процентуалног учешћа износа пензија и новчаног износа као увећања уз пензију исплаћених за први и други квартал претходне године и трећи и четврти квартал која претходи тој години, у првом објављеном износу бруто домаћег производа за наведени период.

Ако је учешће пензија у бруто националном доходу мање од 10 одсто, месечна примања се усклађују у проценту промене просечне зараде без пореза и доприноса. Уколико је пак тај удео 10 одсто или више од 10 одсто, а мање од 10,5 одсто, пензије се усклађују у проценту који представља збир половине процента промене потрошачких цена и половине процента просечне зараде без пореза и доприноса.

Када је удео пензија у националном доходу 10,5 одсто или више усклађују се у проценту промене потрошачких цена.

Усклађивање пензије врши се на основу података органа надлежног за послове статистике о промени просечне зараде без пореза и доприноса запослених на територији Републике Србије и промени потрошачких цена за период од 12 месеци рачунајући уназад, почев од месеца јуна претходне календарске године, у односу на период од 12 месеци који претходи наведеном периоду.

Финансијски аналитичари су се изјаснили да ће нови начин усклађивања пензија бити уравнотеженији и у целини бољи од претходних. У сваком слу-

чају праћењем одговарајућих параметара и статистичких објављивања током наредних дванаест месеци, моћи ће да се уоче предности и недостаци новог начина услађивања пензија са општим и посебним економским кретањима.

Повећање пензија и плата у јавном сектору, како оцењује Фискални савет Србије, у складу је с новим, унапређеним фискалним правилима. Након што је снажно убрзање инфлације у 2022. реално умањило пензије и плате у јавном сектору, у 2023. се планира њихов нешто бржи раст од уобичајеног. За плате у општој држави предвиђено је да порасту 12,5%, осим зарада професионалних војних лица које ће се увећати 25%.

Предвиђено повећање зарада запослених у јавном сектору оцењује се као добро одмерено јер би требало да омогући њихов умерени реални раст (будући да се у 2023. прогнозира просечна инфлација од око 11%). Притом, и даље остаје на снази већ уобичајена критика Фискалног савета да би Влада напакон требало више напора да усмери на трајно уређење система зарада и запослености у јавном сектору који има бројне слабости. Кад су пензије у питању, одређен је њихов нешто већи раст у 2023. који износи 12% и то након повећања од 9% из новембра 2022. године. Ова повећања пензија такође у основи оцењујемо као економски оправдана тим пре што су пензије током већег дела 2022. године (све до првог повећања из новембра) биле више реално умањене него зараде.

Према тумачењу Фискалног савета системско повећање пензија, уз увођење модификације њихове индексације коју предвиђају нова фискална правила, економски је далеко боље решење од једнократних ад хок давања каква су била веома честа у претходним годинама. На нивоу опште државе (што се не може непосредно препознати у Закону о буџету) државна издвајања и за пензије као и за плате у јавном сектору у 2023. биће на прихватљивом нивоу од нешто испод 10% БДП-а. То је у складу и новим и унапређеним фискалним правилима.

Предвиђа се да ће током јануара и фебруара инфлација да се заустави на достигнутом нивоу, а да после тога почне да опада. С обзиром на то да ће увећане плате и пензије грађани примити током фебруара, тешко је поверовати да ће одолети сви они који могу слободно да формирају цене. Пожеље да скину „кајмак“ и себи намакну увећање профита. Да ли ће их у томе спречити тржиште које поштује понуду и потражњу, све зависи од тога да ли имају монополски положај.

Поремећаје на тржишту учинило је увећање цена енергената које се прелива на готово све производе и услуге. Уводећи санкције Русији, Европа је сама себи наметнула инфлацију и проблеме у обезбеђењу енергената. Сликовито речено лидери Старог континента су сами себи пуцали у ноге.

Већ дуго се најављује да ће уследити велико повећање цена прехранбеним производима. С обзиром на чињеницу да се тешко одређи куповине хране, произвођачи и трговци се просто намећу ко ће више да повећа цене. На интернету се могу одгледати ужасавајући снимци како мнипулатори на Западу, уништавајући велике количине хране, припремају терен за нагли скок цена.

Према досадашњим најавама 2023. година у свему ће бити тежа од 2022. Очекује се да ће највише погодити пензионере који имају најнижа примања, а претходних година су због ниских примања и раста трошкова живота финансијски ицрпљени.

Неће помоћи ни подизање кредита јер ће цена новца, по свему судећи, драстично да скочи.

Најбоље ће проћи они који имају везе са селом, или поседују пољопривредно земљиште. Уколико га обрађују и производе храну, смањиће притисак на породични буџет и лакше поднети економске недаће.

Уовом часу се више него икада намеће питање штедње. На Западу пропаганда указује да је у прохладним становима потребно наоружати се џемперима. Препоручују и проређено туширање, то јест одржавање хигијене тела на нижем нивоу... Да ли је до тога свега морало да дође?

Када је реч о породичној исхрани вероватно ће бити потребно да се свакога дана саставља што јефтинији јеловник, како би се добацило до бољих дана. Претраживаће се интернет и обилазити продавнице у потрази за што јефтинијим прехранбеним производима. Умеће преживљавања доћи ће до изражаја. Што се наших грађана тиче, имамо богато искуство из временна хиперинфлације, а и из периода агресије НАТО-а.

Година 2023., што се трошкова живота тиче, вероватно ће бити једна од најтежих у последње две деценије. То ће изискивати силне напоре у праћењу цена и предузимању мера антиинфлаторног понашања, одрицање од сваке потрошње која није неопходна и стварање услова за излазак из кризе са што мање ожигљака. Победнички менталитет у свему може да помогне.

Звонимир ПЕШИЋ

Пријем код команданта Копнене војске

ХОДАМО УЗДИГНУТЕ ГЛАВЕ

Поводом завршетка календарске године, у Команди Копнене војске, чланове патриотских удружења Ниша, примио је командант Копнене војске генерал-потпуковник Милосав Симовић са сарадницима, пуковницима Владицом Вучковићем и Драганом Љубићем. Током обиласка Спомен-собе, представници удружења одали су пошту пострадалим војницима, полицајцима и цивилима у ослободилачким ратовима Србије.

дахњујте нас славним биткама и славним личностима из славног периода победничке Србије и победничке Српске војске“.

Како је казано, захваљујући жртвама наших предака: у Српско-турском рату, балканским ратовима, Првом и Другом светском рату, грађанском рату у бившој СФРЈ, захваљујући жртвама на Кошарама и Паштрику и широм Косова и Метохије 1998. године, захваљујући жртвама током агресије НАТО-а и у

„Господине генерале, Ви сте човек и војник, који гледа много више напред, што би се рекло за два копља испред осталих. У почетку Вас неко не разуме за нешто што кажете и урадите, а после неког времена, ипак Вас схвате. Пренесите преко начелника ГШ ВС генерала Милана Мојсиловића, поздраве и подршку свих нас из удружења, председнику Србије Александру Вучићу, министру одбране Милошу Вучевићу, свим институцијама наше државе, у решавању врло озбиљних проблема у очувању нашег народа на Косову и Метохији и очувању државе Србије. Данас нам је веома потребно јединство и слога нашег народа. Хвала Вам на свему што чините за нашу војску и народ Србије. Народ Србије и СУБНОР Србије имају велики дуг према Вама, зато што сте у овој кући направили вековни музеј на једном месту, а увек скромно говорите, како је то дело и рад Ваших, како Ви кажете, златних старешина и војника. Ви сте један од ретких који жели да споји два покрета антифашизма, а да уз осуди и у једном и у другом нељуде, који су чинили злодела. Увек сте на путу правде, оних који су донели слободу свом народу. Без обзира да ли се ради о балканским, светским ратовима и закључно са агресијом НАТО-а. Увек сте осуђивали братоубилачке ратове. Један је генерал Симовић“, закључио је Милићевић.

З. Јашовић

Учесници пријема испред сталне изложбене поставке у згради Команде КоВ

„Војска Србије је правни следбеник Војске Србије и Црне Горе, Војске Југославије, ЈНА, Југословенске Армије, Народноослободилачке Војске Југославије, Југословенске војске, Војске Краљевине Србије, Војске Кнежевине Србије, следбеник Карађорђевић и Милошевић устанничких војски. Сваки период постојања војске, има краћи или дужи и мањи или већи значај. Период постојања ЈНА је дужи и већи. Она је настала 1. марта 1945. године реорганизацијом Народноослободилачке војске и партизанских одреда Југославије у Југословенску Армију, а 1951. је преименована у ЈНА и била оружана сила СФРЈ до 1992. године, када је реорганизована у Војску Југославије. Од јединица ЈНА у БиХ настала је Војска Републике Српске, а од јединица ЈНА у Хрватској Војска Републике Српске Крајине“, казао је Симовић.

Потом је говорио о развоју наше армије. Захвалио је представницима удружења који су се поклонили сенима палих бранилаца земље у минулим ратовима.

Потомцима храбрих ратника командант КоВ обратио се следећим речима:

„Свим потомцима ратника балканских ратова и Првог светског рата, желим добро здравље и општи напредак. Даме и господо потомци ратника, на-

Копненој зони безбедности, сви ми данас живимо у слободи и безбрижно у нашим топлим домовима.

„Свим војним ветеранима ЈНА, свим члановима: Клуба генерала, Удружења војних пензионера Србије, Удружења ветерана 63. падобранске бригаде, Удружења потомака ратника Србије 1912-1920, Удружења за заштиту права бораца, Удружења пензионисаних припадника војске и војних ветерана, Удружења бораца Око соколово, Удружења пензионисаних подофицира Србије, Друштва за неговање слободарских традиција Србије, Удружења ветерана органа безбедности и Војне полиције, желим добро здравље. Желим да сви војни ветерани буду поносни на свој рад у војсци и допринос борбеној готовости војске у којој су службовали. Ви сте деведесетих година прошлог века, поштујући дату војничку заклетву, били учесници ратова и верни држави којој сте служили. Сви ви који сте се витешки понашали у ратовима, ви који сте били храбри, а поштовали норму међународног ратног права, немате разлог да ходате погнуте главе, већ достојанствено и поносно“, истакао је генерал Симовић.

У име представника патриотских организација генералу Симовићу обратио се пуковник у пензији Анђелко Милићевић.

Пријем код градоначелнице Ниша

ЗА БОЉИ ЖИВОТ ПЕНЗИОНЕРА

На позив градоначелнице Ниша Драгане Сотировски, у градској кући је 16. децембра одржан састанак са руководством организације удружења војних пензионера тог града. Састанку су присуствовали заменица градоначелнице Душица Давидовић, председник ГрОрг УВПС Ниш Зоран Јашовић и потпредседник ГрОрг Небојша Живковић.

У веома срдачној и пријатној атмосфери, руководству Ниша речено је да на територији града постоји 12 месних организација, затим да је организацији војних пензионера прикључена месна организација Алексинца и да делују подружница Клуба генерала и адмирала Србије, Секција летача и падобранаца, а и пензионерске организације у

Обележавање Дана војних ветерана у Војној болници Ниш

СЛЕДИЋЕМО СВЕТЛЕ ТРАДИЦИЈЕ РАТНИКА

Полагање венца у кругу Војне болнице Ниш

Поводом Дана војних ветерана, на Спомен-обележје жртвама пегавог тифуса страдалим у Великом рату венце су положили припадници Војне болнице Ниш, Војске Србије, органи власти, многобројне организације и удружења, а и Удружење војних пензи-

онера Ниш, са секцијом Клуба генерала и адмирала.

Након полагања венаца, управник Војне болнице Ниш, др сци. мед. Вељко М. Милић, обратио се присутнима следећим речима:

„Господо официри, подофицири, вој-

ни службеници и уважени гости захваљујем што сте нас почаствовали Вашим присуством у нашој лепој Војној болници. Кроз ову установу је прошло и пролази много ветерана. У њихову и част оних који су овде присутни на данашњи дан, подсећамо се родољубља и пожртвовања које су исказали баш када је требало.

Пре 110 година 4. децембра је потписано примирје након Првог балканског рата између Краљевине Србије и савезника са једне стране и Отоманског царства са друге стране. Пре бих рекао Дан победе него Дан примирја. Ратницима се отаџбина захвалила тако што је Министарство војно преузело бригу у задовољењу њихових потреба и доделила им назив стари ратник који је временом промењен у ветеран.

Ово је био знак да држава поштује и уважава људе који су несобично и бескомпромисно обављали свети задатак очувања српства, традиције и обичаја.

Имам част да у име ове установе, која 22. јануара наредне године обележава 145 година од оснивања и која је и сама „ветеран“, изразим дивљење и захвалност тим људима. И ова установа дала је много ветерана који су учествовали у свих осам ратова након оснивања. Они су оставили дубок траг у нашем сећању а успомене на њих се чувају у богатој архиви Војне болнице.

Наша највећа жеља је да влада мир и да се окренемо будућности и настојањима да нашим болесницима пружамо што квалитетнију здравствену услугу.

Али такође желимо да поручимо да смо у сваком тренутку спремни и добро обучени за било који задатак из домине одбране отаџбине, те да ћемо следити светле традиције старих ратника и ветерана“.

3. Јашовић

општинама Гаџин Хан, Сврљиг, Соко Бања и Бела Паланка.

Војни пензионери представљају респективну снагу, коју је потребно више поштовати, уважавати и помагати. Делегација УВПС нагласила је да пружа својим члановима сву правну помоћ у решавању статусних питања, потпору у остваривању права у областима стамбене и здравствене области, додели солидарне помоћи, за коју удружење издваја 40 одсто од укупне чланарине...

Речено је и то да војни пензионери негују слободарске традиције Србије и да обележавају све значајне датуме из богате историје.

Делегација УВПС је нагласила да је циљ да се у наредном периоду успостави што блискија сарадња са градским структурама, ради обезбеђења што бољих услова и амбијента за бољи живот пензионера и других грађана.

С обзиром на чињеницу да УВПС 2023. године године слави јубиларну 30-годишњицу, договорено је да град новчано помогне обележавање годишњице.

3. Ј.

Дан Ратног ваздухопловства и ПВО

ЗА СЛОБОДНО НЕБО

Војсци Србије је 23. децембра свечано обележен Дан Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране и 110 година од формирања Ваздухопловне команде српске војске са седиштем у Нишу.

Централна свечаност је одржана у Дому ваздухопловства у Земуну, у присуству заменика начелника Генералштаба Војске Србије генерал-потпуковника Петра Цветковића, представника јединица Војске Србије, органа локалне самоуправе, верских заједница, борачких удружења и бројних гостију.

На свечаности су сумирани резултати рада у претходној години и уручене награде и признања најбољим појединцима. Обележавање празника било је прилика и да се направи осврт на 110 година дугу историју ратног ваздухопловства, али и да се истакну обученост, посвећеност и залагање припадника овог вида Војске Србије у реализацији додељених задатака, пре свега

Окосницу одбране нашег ваздушног простора, уз АРЈ, чини суперсонична авијација

у контроли и заштити ваздушног простора Републике Србије.

Празник је обележен и у командама, јединицама и установама Ратног ваздухопловства и ПВО, уз свечани строј и полагање венаца и цвећа на спомен-обележја у касарнама и на војним аеродромима.

Дан Ратног ваздухопловства и ПВО обележава се 24. децембра у спомен на дан када је донето решење о формирању Ваздухопловне команде српске војске, у чији су састав тада ушли Аеропланско и Балонско одељење, Водоничка централа и Голубија пошта.

Из рада УВП Црне Горе

**ЖЕЉКУ ВУКИЋУ
НОВИ МАНДАТ**

Прошле су четири године од последње изборне сједнице Скупштине УВП Црне Горе, када су изабрани органи Скупштине. У сали СУП ЦГ Подгорица 8. децембра одржана је изборна сједница Скупштине којом је руководио предсједник Екрем Клепо. У припреми за сједницу општинским организацијама УВП су достављени извјештаји како би се правовремено упознали са свим успјесима, неуспјесима и резултатима који су постигнути за протекле четири године.

Реферат о раду за протекле четири године поднио је предсједник Удружења (уједно предсједник УО) Жељко Вукић. Он је истакао да је мандат органа удружења обиљежила пандемија коронавируса, а и нестабилна политичка ситуација у земљи, што је утицало на рјешавање многобројних програмских ци-

У крајње демократској атмосфери на сједници је изабран нови састав Управног и Надзорног одбора удружења. За предсједника Удружења војних пензионера Црне Горе (уједно предсједника УО) поново је, једногласно, изабран Жељко Вукић, а за предсједника Надзорног одбора Динко Шимурина.

На сједници су донијети закључци и задаци са посебним акцентом на даље активности на рјешавање нагомиланих проблема из претходног периода (стамбена проблематика и обештећења за погрешно обрачунате разлике у пензији из 2007/2008. године) као и рад на побољшању социјалног статуса КВП у сарадњи са државним институцијама и органима, побољшању сарадње за Савезом удружења пензионера Црне Горе (СУП ЦГ) и сродних организација, активности на побољшању

љева и задатака, а посебно рјешавање стамбене проблематике, а и обештећења за погрешно обрачунате разлике у пензији из 2007/2008. година. И у таквим околностима постигнути су запажени резултати у пружању помоћи члановима у стању социјалне потребе, коришћењу одмаралишта, сарадњи са сродним организацијама (посебно на општинском нивоу), његовању традиција војске и народа, спортско-рекреативним активностима, што је умногоме допринијело афирмацији удружења.

И послеје конструктивних дискусија усвојен је извјештај о раду Управног одбора УВП Црне Горе за период 2019.-2022. година, а и финансијски извјештај за 2022. годину.

финансијске ситуације и суфинансирање удружења те рад и активности на пријему нових чланова из редова новопензионисаних војних и цивилних лица (у протекле четири године, удружење је „изгубило“ више од 260 чланова).

На крају сједнице, у пријатној атмосфери услиједила је додјела награда и признања за заслужне чланове и удружења. Златна значка додијељена је предсједнику ОпОрг Х. Нови М. Гарићу, Плакета - НВУ „Подморничар“ Тиват и благајнику Р. Рабреновићу, Повеља М. Црвлинину. У припреми је рад на Монографији удружења чије издање је планирано за Дан Удружења (16. септембар 2023. год.)

Ж. В.

Обележен Дан Општинске организације Звездара и Гроцка

УЗ ПОЕЗИЈУ И ПЕСМЕ

У просторијама Општинског одбора УВПС Звездара и Гроцка, у улици Душана Радовића 9А на Миријеви, одржана је свечана седница поводом обележавања Дана општинске организације.

Председник општинске организације Милован Лалић поднео је реферат, који је садржао позитивне резултате што је постигла општинска организација у минулој години. Рад се одвијао у сложеним условима, имајући у виду епидемијску ситуацију у вези са коронавирусом. Посебно је истакао помоћ општинске организације члановима удружења у вези са доделом једнократне новчане помоћи, као и помоћ у решавању личних статусних и других проблема. У склопу решавања индивидуалних проблема пружена је помоћ петорици чланова, који су се обратили Министарству одбране, и сви су добили одговоре у вези са решавањем њихових питања. Пет чланова је без икаквог стана, што свакако представља велики проблем, како за њих, тако и за Удружење.

У реферату је истакнута изузетно добра сарадња са Извршним одбором Главног одбора УВПС. После реферата присутни чланови су позитивно коментарисали рад општинске организације, а изнети су и корисни предлози за будући рад.

У другом делу свечаности, уз скроман коктел, одржан је културни програм. Потпредседница општинске организације Милка Шолаја говорила је своју поезију, што је наишло на веома добар пријем. У музичком делу програма, Сениша Хајдуковић је уз гитару је отпевао популарне песме, уз пратњу и подршку присутних. Оба уметника награђена су дуготрајним аплаузом.

На крају свечаности Председник општинске организације саопштио је тежишне задатке Удружења за 2023. годину и уз жеље за добро здравље, и честитао предстојеће празнике. Свечаност је одржана поводом 29 година од оснивања Општинске организације УВПС Звездара и Гроцка, а и успешног завршетка 2022. године.

М. Л. - М. М.

Крушевац

**ПОШТА ПАЛИМ
БРАНИОЦИМА**

У Лазаревом граду и ове године на свечан начин обележен је Дан војних ветерана. У знак сећања на ослободилачке жртве у ослободилачким ратовима у Србији, цвеће су на Споменик ратницима 1912-1918. године положили, у име Војске Србије командант Гарнизона Крушевац

потпуковник Милоња Бубања са сарадницима.

У име града Крушевца, венац су положили заменик градоначелника Александар Јовановић и заменик председника Скупштине града Крушевца Сениша Максимовић.

Венце су положили и делегација Расинског управ-

Свечаност у ваљевској организацији УВПС

ПОУЗДАН ОСЛОНАЦ ЧЛАНОВИМА

Градски одбор УВПС у Ваљеву, на пригодан начин, 14. децембра обележио је 29. годишњицу формирања Градске организације УВПС у том граду. Свечаности су присуствовали гости из УВПС из Београда, Групе за послове са војним осигураницима, Градске организације ИР и удружења пензионера Ваљева.

После минута одавања поште преминулим члановима

Градске организације у протеклом периоду и интонирања химне Републике Србије „Боже правде“, председник ГрОд УВПС Миро Радић, кратко је поздравно присутне и подсетио на рад Градске организације и Градског одбора од дана формирања до данас.

Градска организација Удружења војних пензионера Србије у Ваљеву формирана је дана 14.12.1993. године, ради решавања проблема корисника војних пензија и корисника породичних пензија, а са циљем да се њихов живот учини квалитетнијим и богатијим и ради заштите стечених права заснованих на начелима правде, истине и солидарности.

Градска организација УВПС у Ваљеву је непрофитабилно удружење, које чине корисници војних и породичних пензија ради остварења својих права. Градска организација УВПС у Ваљеву покрива територију Колубарског округа (општине Ваљево, Осечину, Уб, Лајковац, Мионицу и Уб).

После 29 година постојања, закључак је, Градска организација УВПС у Ваљеву израсла је у организованог и легитимног представника корисника војних и породичних пензија. Проблемима се приступа објективно, стрпљиво и са разумевањем за сваког члана, без обзира на објективне и субјективне различитости.

Радно председништво скупа

Корисници војних пензија и породичних пензија желе снажну, јединствену, суверену и економски богату Србију за све њене грађане, без обзира на верску и националну припадност.

Присутнима и гостима се кратко обратио и председник ИО УВПС Зоран Вучковић, кратко образложио рад и активности УВПС у решавању актуелних проблема војних пензионера, а затим је председнику Градске организације УВПС у Ваљеву Миру Радићу, уручио Спомен-медаљу поводом 20. годишњице одбране од агресије НАТО-а на СрЈ.

После обраћања гостију, председник ГрОд, поделио је признања. Плакету УВПС уручио је Душану Лончару, председнику Надзорног одбора, Цветку Јандреском, члану ГрОд, Драгану Мирковићу, председнику МО Уб. Захвалница УВПС додељена је Команди гарнизона Ваљево. Групи за послове са војним осигураницима, Градској организацији цивилних пензионера Ваљева, Градској организацији ИР Ваљева, Редакцији листа „Напред“ и Редакцији гласила „Војни ветеран“ уручене су захвалнице ГрОд УВПС Ваљево.

По завршетку протоколарног дела свечаности, присутни су се, још неко време, дружили уз размену мишљења.

М. Р.

ног округа, Удружење војних пензионера, представници Организације резервних старешина, СУБНОР-а, Удружења за неговање слободарских традиција, Ратних војних инвалида, Кола српских сестара и други.

Делегацију Удружења војних пензионера Крушевац чинили су председник ГрОд Душан Самарџић и секретар ГрОд Горан Мишковић.

мр **А. СИМОНОВСКИ**

Делегација УВПС Крушевац

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у новембру 2022. године

КАО НОВОГОДИШЊИ ДАР

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор ГО УВПС је на седници одржаној 5. децембра 2022. године, размотрио захтеве достављене у новембру 2022. године и донео је одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање:

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника,

ОпОр Зрењанин СП: 34.000,00 – по члану 5.524,44 динара;

ОпОр Ниш ЈС: 34.000,00 – по члану 11.700,15 динара;

ОпОр Земун ВМ: 32.000,00 – по члану 15.254,33 динара;

ОпОр Нови Београд ВС: 32.000,00 – по члану 16.833,33 динара;

ОпОр Вождовац ДВ: 32.000,00 – по члану 16.690,10 динара;

ОпОр Ниш ЈЗ: 34.000,00 – по члану 7.162,00 динара;

ОпОр Крушевац ЛМ: 36.000,00 – по члану 7.819,51 динара;

ОпОр Панчево ЈБ: 28.000,00 – по члану 12.122,26 динара;

Б) Здравствено збрињавање:

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника, без ограничења по издржаваном члану.

ОпОр Вождовац ЂР: 20.000
ОпОр Нови Београд УВ: 15.000

ОпОр Панчево ДЈ: 15.000

ОпОр Панчево ЦМ: 13.000

ОпОр Земун ЂЛ: 20.000

ОпОр Вождовац БН: 25.000

ОпОр Смедерево МА: 15.000

Новчана средства су уплаћена на текуће рачуне 6. децембра 2022. године. Захтеви који буду достављени од 1. до 31. децембра 2022. године, биће решавани почетком јануара 2023. године.

Сви захтеви, за доделу социјалне и хуманитарне помоћи, достављени закључно са 30. новембром 2022. године решени су.

Извршни одбор

Трећа седница Главног одбора Скупштине УВПС

**УСВОЈЕНИ ПЛАНОВИ
ЗА ИДУЋУ ГОДИНУ**

Крај календарске године је период када се сумирају резултати током минулих дванаест месеци, а тада се трасирају и планови за наредни једногодишњи период. Удружење је код надлежних државних институција покренуло низ питања од виталног значаја за војне пензионере, али ће, колико је год потребно, наставити да аргументима уверава њихове представнике како би проблеми били решени.

Поглед на Хорску салу у којој је одржана седница Главног одбора

У Дому ВС у Београду 27. децембра одржана је трећа седница Главног одбора Скупштине УВПС. Уз усвајање записника са претходне седнице, на дневном реду било је усвајање Годишњег плана рада и Финансијског плана УВПС за 2023. годину, предочена је информација о изменама и допунама Закона о ПИО и разматран одговор на допис упућен председнику Републике, па Реализација социјалне и хуманитарне помоћи (стање, проблеми и предлози). Пружена је и информација о стамбеном обезбеђењу војних пензионера, а донета је и одлука о додели признања.

Седницом је председавао председник УВПС Љубомир Драгањац. На почетку је вођена полемика у вези са предлогом да се дневни ред са седам тачака сведе на пет, те да се једна од њих раздвоји на две. На крају је потврђен првобитни предлог.

И поред усвојеног дневног реда неки чланови, под изговором да се не би поново јављали за реч, говорили су изван утврђеног тематског оквира. Тако је у два наврата формулисан предлог да се решавање стамбеног проблема бесповратним кредитом код Фонда за СОВО од 20.000 евра, у ди-

нарској противвредности, повећа на 30.000. Уз образложење предлог ће бити упућен Министарству одбране. Посебан проблем имају они војни пензионери који желе да реше своје стамбено питање у Београду. Наиме, за износ од 20.000 евра не може да се купи ни сиротињска гарсоњера. До децембра у овој години 70 корисника војне пензије решило је стамбени проблем на овај начин. Од како је установљена институција бесповратног кредита, позитивно је решено 2.400 захтева.

Неоправдане разлике у висини пензија

Марко Неговановић је указао на то да је у последње време одржано више скупова везаних за слободарске традиције нашег народа. Приметио је да су све су веће рестрикције у позивању људи. Навео је да су некада пред крај године, ради информисања, позивани сви генерали и адмирални. То сада није случај и није добро да се институције затварају у себе.

У погледу акта који је стигао од Министарства за рад, запошљавање борачка и социјална питања као одговор на обраћање председнику државе, ре-

чено је да то не треба схватити коначним, то јест да треба предузети све мере како би се државни органи уверили у чињенице којих су свесни војни пензионери. Због примене различитих прописа постоји неколико категорија војних пензионера. Практично старешине истог чина, положајне групе и других елемената, пензионисани у различито време, имају различите пензије. Због тога су све учесталији и све гласнији захтеви да се пензијско и инвалидско осигурање врати у Фонд за СОВО. Симеон Туманов је предложио да се формира мала група људи која ће изучити тај проблем и да се сачини план организације у Ужицу редовно обилазе болесне и временшне војне пензионере, информисајући их о статусним и другим питањима, помажу им како да остваре одређена права, посебно у области здравственог осигурања. Искуство указује, а формулисао га је Ратко Ђорђевић, да поново треба код надлежних институција захтевати да се формирају геронтолошки центри. Предложено је да се центри формирају у Београду, Нишу и Новом Саду.

Ужице је, како се могло чути на последњој седници Главног одбора УВПС, било у обавези да на име усту-

пљених војних објеката обезбеди 110 станова. Систему одбране је предато десет стамбених јединица, а захваљујући упорности војних пензионера, ускоро ће бити обезбеђено још седам. Градске власти ће се обратити и председници Владе за финансијску подршку како би се испуниле обавезе у становима према Министарству одбране.

Ужичка организација је у своје редове, као почасне чланове, примила више виђенијих људи, међу којима су и они који финансијски помажу активности војних пензионера. Предлаже се да Удружење штампа посебне легитимације за почасне чланове.

Суштина измена Закона о ПИО

Поново је у центру пажње био Закон о оружју и муницији. Чланови Главног одбора су се zaloжили да се он побољша и постане прихватљив за војне пензионере. Стога се захтева да се код Министарства унутрашњих послова и Министарства одбране издејствују неопходне промене.

Симеон Туманов се zaloжио за непосреднију везу између планова за идућу годину који се усвајају и одлука Скупштине УВПС. Сматра да се у неком смислу изгубила улога Главног одбора Скупштине УВПС. Из одлука Скупштине треба да проистекну сви задаци УВПС. Сматра да би за сваку седницу Главног одбора, а њих је, према слову Статута, четири годишње, требало одредити главну или носећу тему којој би се тежишно посветили чланови тог тела.

Члан извршног одбора ГО УВПС Остоја Поповић обавестио је присутне о изменама Закона о ПИО. Тако ће се, почев од пензије за јануар 2023 године, месечна примања усклађивати у зависности од процентуалног учешћа износа пензија, исплаћених у периоду који обухвата први и други квартал претходне године и трећи и четврти квартал године која претходи тој години, на основу објављеног износа бруто домаћег производа. Изнео је и три могућности за усклађивање пен-

О свим важним питањима представници војних пензионера су се изјашњавали акламацијом

зија, у зависности од њиховог удела у бруто друштвеном производу.

„Предложена измена Закона о пензијском и инвалидском осигурању има за циљ унапређење постојеће формуле за усклађивање пензија која се примењује од јануара 2020. године, а према којој се пензије усклађују према кретању зарада и потрошачких цена у претходном периоду, при чему наведени параметри учествују у једнакој мери у обрачуна стопе по којој су усклађиване пензије.

Предложено решење у Закону одрадиће се на све кориснике пензија које исплаћује Републички фонд за ПИО. Предложеним решењем се предвиђа усклађивање пензија у већем проценту у односу на постојеће решење.

Праведнији начин усклађивања пензија

Примера ради, применом предложеног решења пензије ће у јануару 2023. године бити усклађене за 12,1%, колико је износио раст зарада у референтном периоду, пошто је учешће расхода за пензије у БДП-у у референтном периоду износило 9,3%, тј. ниже је од 10% што је лимит испод кога се пензије усклађују према проме-

ни просечне зараде без пореза и доприноса. Применом до сада важеће одредбе, према којој су пензије усклађивале према тзв. 'швајцарској формули' према којој су зараде и потрошачке цене у једнакој мери утицале на обрачуна стопе усклађивања пензија, пензије би биле усклађене за 10%. Дакле, ниже учешће расхода за пензије у БДП-у, као резултат бржег раста БДП-а од расхода за пензије у претходном периоду, омогућава већи проценат усклађивања пензија (12,1% > 10%).

С друге стране, у периодима нижег економског раста предвиђа се усклађивање пензија у нижем проценту у односу на постојеће решење, тј. према промени потрошачких цена (примера ради, у референтном периоду су потрошачке цене порасле за 7,8%, па би пензије биле усклађене за тај проценат, у случају да су расходи за пензије били већи од 10,5% у референтном периоду.

Од 1. јануара 2023. године, у истом проценту од 12,1%, се усклађује и накнада погребних трошкова, накнада за помоћ и негу другог лица и новчана накнада за телесно оштећење. Накнада за погребне трошкове се од 1. јануара 2023. године исплаћује се у износу до 56.858,00 динара и исплаћује Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање уз достављање прописане документације", навео је Остојић.

Правилником о социјалној и хуманитарној помоћи у Удружењу војних пензионера Србије је прописан правни основ и поступак за доделу једнократне социјалне и хуманитарне помоћи члановима Удружења. Та врста помоћи се додељује онима који се налазе у тежем материјалном положају, затим по основу здравственог збрињавања и набавке медицинских помагала, а изузетно, када се члан Удружења нађе у ванредним околностима које су прописане Правилником.

Од октобра 2020. године, члановима Удружења и њиховим породицама, поред редовне доделе помоћи у складу са Правилником, ова помоћ, је ванредно додељивана, ако је уз захтев била достављена и медицинска документација из које је било видљиво да је члан УВПС преминуо или оболео од

Повељу УВПС председник Љубомир Драгањац уручио је Миленку Зарићу

ковид 19, с циљем превазилажења тешке ситуације. Тако је, поред доделе ове помоћи прописане Правилником, помоћ је на основу измена Правилника члан 3. став 2. додељивана, члану породице корисника војне пензије који је био члан Удружења војних пензионера Србије и који је преминуо од болести ковид19.

Солидарност са колегама

Од 1. септембра 2013. године до 31. децембра 2022. године, једнократна социјална и хуманитарна помоћ је додељена за 2.927 чланова Удружења и њиховим породица и исплаћено 81.548.000 динара, од чега 216 помоћи породицама, члана УВПС, који су преминули или су били оболели од коронавируса, а исплаћено 5.514.000 динара. На седници Скупштине УВПС, одржане 10. јуна 2022. године, измењен је Правилник о додели социјалне и хуманитарне помоћи, тако што је у члану 3. брисан став. 2, којим је била прописана могућност доделе социјалне и хуманитарне помоћи, члану породице корисника војне пензије, који је био члан Удружења војних пензионера Србије и који је преминуо од болести ковид 19, и од тада се члану породице ова помоћ не додељује.

Дописом председника Удружења, је препоручено градским-општинским организацијама, да могу члану УВПС из своје организације, који су оболели или преболели коронавирус, да доделе ЈНП према могућностима из својих средстава. По том основу Градска организација УВПС Ниш помоћ је доделила за 54 члана у износу по 10.000 динара и исплатила 540.000 динара и Градска организација УВПС Крагујевац која је доделила 27 у износу од по 5.000 динара и исплатила 135.000 динара.

Од 1. јануара 2022. године до 31. децембра 2023. године помоћ је у Удружењу додељена за 237 чланова и исплаћена у износу од 6.056.000 динара.

Једнократну новчану помоћ кориснику чија је породица у тешком материјалном положају услед малих примања, а по основу члана 4. став 1. тачка 1. Правилника може се дати од 1. јануара 2023. године у две године чији укупан приход по члану породичног домаћинства, које је дужан издржавати по закону, не прелази вредност од 22.225,00 динара, а ако је та вредност до 17.780,00 динара, једном у години дана. По здравственом збрињавању, а на основу члана 4. став 1. тачка 2. Правилника, може се дати кориснику без ограничења у погледу прихода по члану породичног домаћинства и то једном у једној години.

На седници је покренуто и питање новчаних позајмица војним пензионерима. Једна о организација је из својих средстава двојици чланова, ради хитног решавања проблема, позајмила одређене новчане износе. Чланови Главног и Надзорног одбора су закључили да Правилних о додели социјалне и хуманитарне помоћи не омогућава такву врсту трансакција и да не по-

На основу члана 16. тачка 19. и члана 53. Статута УВПС и члана 2., 33. и 34. Правилника о додели признања УВПС, Главни одбор Скупштине УВПС на 3. седници одржаној 27.12.2022.године доноси

ОДЛУКУ О ДОДЕЛИ ПРИЗНАЊА

I. ПОВЕЉА УДРУЖЕЊА ВОЈНИХ ПЕНЗИОНЕРА СРБИЈЕ

МИЛЕНКУ ЗАРИЋУ члану УВПС – члану ГрОд ГрОрг УВПС Ужице

Повеља се додељује за успешан рад и постигнуте резултате у остваривању програмских циљева УВПС

II. ПЛАКЕТА УДРУЖЕЊА ВОЈНИХ ПЕНЗИОНЕРА СРБИЈЕ, додељује се:

ДУШАНУ ЛОНЧАРУ члану УВПС – председнику НзОд ГрОрг УВПС Ваљево
ЦВЕТКУ ЈАНДРЕВСКИ члану УВПС – члану ГрОд ГрОрг УВПС Ваљево
ДРАГАНУ МИРКОВИЋУ члану УВПС председнику МеОрг УБ ГрОрг УВПС Ваљево

Плакета се додељује за постигнуте резултате остварене у реализацији програмских циљева УВПС и успешну сарадњу са Удружењем ВПС.

ЗАХВАЛНИЦА УДРУЖЕЊА ВОЈНИХ ПЕНЗИОНЕРА СРБИЈЕ, додељује се:

КОМАНДИ ГАРНИЗОНА ВАЉЕВО ВОЈСКЕ СРБИЈЕ

Захвалиница се додељује за досадашњу успешну сарадњу и пружање помоћи при реализацији програмских задатака Градској организацији Удружења војних пензионера Србије Ваљево.

Податке о добитницима признања унети у Евиденцију додељених признања УВПС прописану чланом 38. Правилника о додели признања УВПС.

ПС/ПС

ПРЕДСЕДНИК
Љубомир Драгањац

стоје гаранције о враћању позајмице, посебно у случају да дужник оконча живот.

Против „брзих прстију“

Стамбено збрињавање војних пензионера и даље је оптерећено проблемима. Према речима председника Извршног одбора УВПС Зорана Вучковића, у 2022. години, осим станова који су подељени у Нишу (180), од чега је војним пензионерима припало 48 станова или 23 процената од укупног броја, није било других подела. После објављивања листе по којој се додељују станове, УВПС је реаговало. Захтевано је да се одлука поништи и да барем 40 одсто станова буде додељено корисницима војне пензије. Такође је тражено да неко од војних пензионера буде у комисији када се буду стављале одлуке о додели станова.

Доминантни начин за решавање стамбених проблема биће градња јефтених станова у режији Владе Републике Србије. Војни пензионери су међутим против „брзих прстију“ јер таква метод више приличи лутрији, него

сериозном, праведном и одговорном начину утврђивања листе стамбених интересената. То је и начин да се избегну они који би требало да дођу на чело листе, а да се без праведног основа у први план ставе почетници у професији. Електронско пријављивање може да буде подложно и манипулацијама. Није познато ни како се остварује контрола редоследа пријављивања за стан.

Када је реч о додели станова по принципу јефтине станоградње, примедбе су стављене на услове према којима војни пензионери који не живе у Београду и Новом Саду од одређеног датума неће моћи да конкуришу. Тиме се чини неправда једном броју корисника војне пензије који желе у једном од та два града да живе.

На основу својеног Плана рада за 2023. годину произилази да ће Извршни одбор, Главни одбор и Скупштина УВПС имати пуне руке посла у оквиру сталних напора за побољшање положаја војних пензионера.

3. Пешић

Војни пензионери Пожаревца обележили 29 година успешног рада

ПРОЧУЛИ СЕ ПО ДОБРИМ ДЕЛИМА И МАСОВНОСТИ

Посебна признања су уручена градоначелнику града Пожаревца Саше Павловићу, команданту гарнизона Пожаревац пуковнику Душку Јовићу и директорки Центра за културу града Пожаревца Галини Павленко Перић

Недавно је у организацији Удружења војних пензионера Пожаревца обележена 29. годишњица формирања и постојања удружења. Удружење је формирано 29. новембра 1993. године, као секција Удружења војних пензионера Србије, данас градска организација.

Свечана академија је одржана у Центру за културу града Пожаревца, уз присуство чланова, почасних чланова и гостију. Од

гостију најзначајније је присуство градоначелника Пожаревца Саше Павловића, команданта гарнизона пуковника Душка Јовића и директорке Центра за културу Галине Павленко Перић.

Уз пригодан културно-уметнички програм хора и фолклора Центра за културу Пожаревца, приређени су тренуци за уживање и задовољство. Након културно-уметничког програма, присутнима се обра-

тио председник удружења мр Драгутин Страхињић, који је у пригодном обраћању истакао:

„Кроз културно – рекреативне активности допринели смо упознавању чланова са културним и историјским садржајем Србије и Републике Српске. Отворени смо били за пензионере и остале, да се са нама друже и да кроз дружење развијамо пријатељство и другарство. Организовали смо сусрете са најсроднијим удружењима у Србији и Републици Српској. Посебно истичем Удружење војних пензионера Републике Српске са седиштем у Бања Луци и војнопензионерску организацију у Новом Саду.“

Присутне је поздравио градоначелник Пожаревца Саша Павловић који се захвалио војним пензионерима на тешке године проведене у служби, у нашој војсци и истакао:

„Узевши у обзир да управо ту службу краси сјајна организација и челична дисциплина, не чуди да удружење војних пензионера града Пожаревца успешно функционише већ 29 година. Као што знате, наш град и грађани увек су имали изузетно пријатељски однос према нашој војсци. Верујем да је то један од главних разлога што су неки од вас одлучили да проведу пензионерске дане у Пожаревцу, иако су родом из неких других градова.

Имајући то у виду, ова и све раније локалне самоуправе трудиле су се и трудиће се да још више очврсну везе града и наше војске. На то нас обавезује и историја, нарочито онај њен део у коме је записано да је у Пожаревцу основана Српска гарда, сада већ далеке 1830. године. Када је у питању ово удружење, чију годишњицу данас славимо, упознат сам да вас краси масовност као један од показатеља доброг рада руководства. Драго ми је да водите борбу за још бољи и значајнији статус војних пензионера и ратних ветерана и желим да вам поручим, да ћете на том путу увек имати подршку града Пожаревца и свих грађана. Желим вам да своје пензионерске дане испуните успесима на том пољу, али и дружењима са вашим колегама. лепе дане трећег доба заслужили сте тиме што сте своје каријере посветили очувању безбедности свих нас и зато вам још једном захваљујем“, казао је Павловић.

На свечаности су, члановима удружења и почасним члановима који су допринели успешном раду градске организације војних пензионера, уручене награде и пригодна признања.

Посебна признања су уручена градоначелнику града Пожаревца Саше Павловићу, команданту гарнизона Пожаревац пуковнику Душку Јовићу и директорки Центра за културу града Пожаревца Галини Павленко Перић.

У име награђених обратио се командант гарнизона пуковник Душко Јовић и захвалио на додељеним признањима.

По завршетку програма, настављено је дружење уз коктел у холу Центра за културу. **Д. С.**

Награђени са председником пожаревачке организације војних пензионера

Фолклораше су измамили више аплауза

Војсци Србије првих дана 2023. године биће испоручене прве домаће борбене беспилотне летелице „пегаз“. Ови дрони, који су део једног система, тренутно су у Војнотехничком институту где стручњаци приводе крају последње припреме за њихов транспорт у јединицу. Тиме ће бити и формално стављена тачка на деценијски развој наоружања, чија ће серијска производња почети већ за који месец. Србија се тиме сврстава у уски круг држава у Европи које имају сопствени развој и производњу ове врсте софистициране војне технике.

У хангарима ВТИ у Жаркову екипа „Но-

Ускоро ћемо имати још једно моћно оружје одбране
(Фото Н. Скендерија)

НАОРУЖАЊЕ

Ласерски вођене ракете ФТ-8Д којима је наоружан „пегаз“ су кинеске производње. ВТИ је међутим добио технологију, описе и процедуре које омогућавају да се домаће ракете, које буду развијане у Жаркову, интегришу на овакве беспилотне летелице. Реч је о ласерски вођеним ракетама. Уништавају живу силу и неоклопљена возила. Домет ових пројектила зависи од мноштва фактора, какви су висина, брзина при лансирању и слично, а може да иде и до седам километара. „пегаз“ може да понесе укупно 25 килограма наоружања.

Војнотехнички институт спреман за испоруку првих домаћих беспилотних летелица

„ПЕГАЗОВ“ ЛЕТ У ВОЈСКУ СРБИЈЕ

Домаћи борбени дрон биће под командом Ратног ваздухопловства, серијска производња почиње 2023. године у Фабрици „Утва“ у Панчеву.

Земаљска станица система

УЗ РАМЕ СА НАЈИСКУСНИЈИМА

Сукоби у Сирији, Нагорном Карабаху и Украјини ставили су фокус светске јавности на беспосадне ваздухопловне платформе. Намене се отуд, питање, где је „пегаз“ у поређењу са светским конкурентима:

- Према класи, димензијама и полетној тежини „пегаз“ је најприближнији америчкој беспилотној летелици „RQ-7shadow“. Турски „бајрактар“, који последњих месеци пуни новинске ступце и војне извештаје, летелица је више класе - већих димензија и са јачим мотором. У поређењу са кинеским дроновима, перформансе „пегаза“ су приближне са летелицом ЦХ-92, коју већ користи Војска Србије.

ја, припремају комплет делова, пакује опрема.

Иако војне беспилотне летелице многи замишљају као нешто сложеније дроне за забаву, реч је о изузетно сложеним системима. Прототип „пегаза“ осим три летелице, чине и релејна и земаљска станица, у којој је опрема за комуникацију. Испод трупа су „очи и уши“ система - оптоелектронска кугла, у коју су смештене камере (дневна и термовизијска), као ласерски даљиномер и обележивача циља.

Потпуковник Саша Лакић, начелник Одељења задуженог за интеграцију опреме у ваздухоплове Сектора за ваздухопловство ВТИ, објашњава да је прототип летелице недавно прошао завршна испитивања у Техничком опитном центру, што је саставни део процедуре за пријем наоружања и војне опреме. Обављени су сви тестови, сходно захтевима Војске Србије. На решење да се „пегаз“ уводи у наоружање оружаних снага печат је ударен почетком децембра. Тиме је озваничен његов лет по војне ознаке, али и дефинитивно потврђено да ће сви будући примерци домаћег дрона бити идентични прототипу.

Домаћа наука и индустрија нису до „пегаза“ стигли ни брзо ни лако. Још пре десетак година ВТИ је добио налог да се посвети креирању беспилотне летелице. Задатак је гласио: развој вишенаменске тактичке беспилотне летелице средњег дмета, намењену за извиђање, осматрање и пренос података, као и дејство по фиксним циљевима на земљи. Пројекат је покренут, добро је кренуо, али због

објективних лимита домаће технологије није могао бити завршен. Зато је 2019. године склопљен уговор са кинеским партнерима, па је „пегаз“ постао - међународни пројекат.

- Први пут смо применили концепт заједничког развоја са страним партнером. До сада смо освајали технологију по страним лиценцама, куповали у иностранству, или самостално производили. Овог пута инжењери ВТИ, њихови кооперанти и кинески стручњаци седели су заједно и пројекат довели до краја. Кинези у својим компанијама и у сарадњи са Универзитетом у Пекингу баве се беспилотним летелицама од шездесетих година прошлог века. Искуство заједничког рада било је заиста непроцењиво - каже Лакић.

Инжењери ВТИ без грешке пројектовали су структуру летелице, стајни трап, коциони систем, аеродинамику. Али помоћ искуснијих затражена је пре свега око авионике, као и аутопилота, што је највећи изазов код оваквих пројеката. У односу на почетне захтеве направљено је низ унапређења.

- Долет је неупоредиво дужи, будући да је почетни захтев био 100 километара, а верификован је знатно дужи долет. Такође, првобитни захтев био је да „пегаз“ буде само летелица извиђачке намене. Последња искуства из света учинила су да се то промени, па је „пегаз“ добио и наоружање. Под његовим крилима смештене су ласерски вођене ракете, које могу да дејствују по циљевима на земљи - набраја Лакић.

Серијска производња „пегаза“ већ је уговорена, а носилац овог посла биће фабрика „Утва“ у Панчеву. Тамо је већ у току набавка опреме, делова и алата. Први примерци са траке ће сићи током ове године.

Раде Драговић
Извор: Новости

вости“ је затекла екипу стручњака, која је годинама радила на развоју једног од најважнијих пројеката домаће наменске индустрије, у завршници припрема за „Пегазов“ лет под команду Ратног ваздухопловства и ПВО. Комплетира се документаци-

Министар одбране Милош Вучевић,
интервју у децембарском издању "Одбране"

ВОЈСКА СРБИЈЕ ГАРАНТ СЛОБОДЕ И НЕУТРАЛНОСТИ

Иако је Војска Србије данас у односу на ситуацију од пре једне деценије, неупоредиво снажнија, опремљенија, способнија и боље плаћена, стратешки циљ мог мандата остаје исти – да она буде још јача, бројнија, савременија, обученија, а социјални положај њених припадника бољи. Снага наше војске је искључиво одвраћајући фактор за оне који би могли доћи у искушење да посегну за силом и угрозе Србију и српски народ. Ми никада нисмо, нити ћемо некога нападати. Поручујемо – снажни смо, можемо и умео да се одбранимо, али никоме не претимо.

Јасне и снажне поруке, у компликованим временима које живимо, обележиле су прве дане на новој дужности потпредседника Владе и министра одбране Милоша Вучевића. У децембарском издању магазина "Одбрана" министар Вучевић говори о битним одредницама које дефинишу профил Војске Србије и одређују њену суштину. Потцртавајући који су то кључни кораци које ће предузети на даљем унапређењу стања у Војсци Србије, министар Вучевић каже:

– Моје правило и у досадашњем раду је да све што добро функционише не треба мењати, већ унапређивати да буде још боље. Треба помоћи тамо где постоје проблеми, решавати их одлучно и омогућити да Војска Србије своје задатке из све три мисије обавља беспрекорно – да буде опремљена најквалитетнијим средствима, обучена, мотивисана. Да сваки њен припадник буде сваког дана још задовољнији и поноснији као део целине, несаломива карика у „ланцу одбране“. Задатак министра одбране је да то омогући и подржи.

Свом ставу да је Србија увек за дијалог и компромисе, али да Србија више није џак за ударање министар Вучевић додаје:

– То показује да се не шалимо. Ми никоме не претимо, не звецкамо оружјем – али смо врло одлучни да штитимо Србију и њену независност и слободу. Јасно тражимо поштовање за све то што улажемо у развој добросуседских односа, смиривање тензија на Балкану, поштовање међународног права и права других. Постоје и наша права, и нормално је очекивати да она буду поштована, али и заштићена уколико буду угрожена. Зато је једна од мојих првих порука и била да је Војска Србије способна да изврши сваку наредбу председника Републике. То и јесте њена основна улога – да штити земљу.

Говорећи о првим утисцима о затеченом стању у Војсци Србије, након што је заједно са председником Вучићем и генералом Мојсиловићем, присуство-

Министар одбране Милош Вучевић

вао здруженој вежби „Маневри“ и обišао команде оба вида Војске Србије, министар Вучевић тврди да Република Србија има све разлоге да се ослони на своју војску.

– Војска Србије је један од стубова и елемената државности Републике Србије. Она је чврст ослонац нашег народа и свих грађана ове земље, који према њој гаје огромно поверење. Војска Србије је данас мноштруко снажнија него што је икада била. Она је наш гарант слободе и неутралности.

Стратешки циљ мандата у Министарству одбране за министра Вучевића је јасан.

– Процес ревитализације Министарства одбране и Војске Србије почео је 2012. године са мандатом тадашњег министра, а сада председника Републи-

Нема нико право да нам одузме то да смо све време били на правој страни историје, чували мир и поштовали слободу свих. Зато с правом очекујемо да други поштују наше право и на слободу и на мир. Мало је народа било увек на правој страни историје – на страни добра. Мало је народа својим жртвовањем уписано великим словима у светску историју. И својим руководством – увек одбрамбеним.

ке и врховног команданта Војске Србије Александра Вучића. Забрињавајуће стање у коме је пре десет година био целокупан систем одбране познато је јавности, а нарочито његовим припадницима. Стратешки циљ Министарства одбране постављен је тада и до сада се није мењао. Иако је Војска Србије данас, у односу на ситуацију од пре једне деценије, неупоредиво снажнија, опремљенија, способнија и боље плаћена, стратешки циљ мог мандата остаје исти – да она буде још јача, бројнија, савременија, обученија, а социјални положај њених припадника бољи.

Говорећи о опремању Војске Србије, набавци савремених борбених средстава и шта у том погледу можемо очекивати у будућности, министар Вучевић подсећа да процес осавремењивања Војске Србије траје већ неколико годи-

на и да су у том погледу направљени значајни технолошки искораци.

- Деценијама уназад у наше наоружање нису улазила средства попут „панцира“ или ФК-3, од краја деведесетих година нисмо имали ову бројност и стање ловачке авијације. И у наоружање Корпеле војске уврштено је доста нових средстава. Нарочито радује чињеница да се наша војска у знатној мери опрема производима наше одбрамбене индустрије, из домаћег развоја, а међу њима има оних веома сложених и технолошки напредних. Наше „Норе“, „базари“ и „вилوشي“ су конкурентни њиховим панданима и на Западу и на Истоку. И што је најважније, сва та средства, и бројна друга која нисам поменуо, стално се усавршавају и побољшавају у складу са искуствима са терена.

Министар Вучевић истиче и активан однос између Војске Србије као крајњег корисника, односно оног који дефинише тактичке и техничке захтеве, Војно-техничког института који се бави развојем борбених средстава и одбрамбене индустрије која то производи, наглашавајући да је ослонац на сопствене снаге, са искуством садашње кризе у свету, једини прави пут.

Србија је, као војно неутрална земља, која се определила да води уравнотежену спољну политику у складу са сопственим интересима, под великим притиском и ту ситуацију покушавају да искористе неки политички играчи у региону. Живимо у времену у коме као држава морамо бити изузетно јаки, али и изузетно мудри.

те испоруке превазићи.

Помињући сукоб између Русије и Украјине, и то колико та криза угрожава безбедност у нашем дворишту, министар Вучевић сматра да тај сукоб угрожава безбедност целог света.

- У то што се данас дешава на истоку

тику у складу са сопственим интересима, под великим притиском и ту ситуацију покушавају да искористе неки политички играчи у региону. Пример тога је понашање привремених институција самоуправе на Косову и Метохији. Такође, постоје и они који би да ревидирају дејтонска уређења Босне и Херцеговине на штету Републике Српске. Живимо у времену у коме као држава морамо бити изузетно јаки, али и изузетно мудри. Очување мира и стабилности за Србију је од највеће могуће важности како бисмо наставили економски развој и омогућили бољи живот наших грађана. Верујем да је у највећем интересу свих народа у овом делу Европе да избегну сукобе и политичким дијалогом превазиђу несугласице.

Да је снага наше војске искључиво одвраћајући фактор за оне који би могли доћи у искушење да посегну за силом и угрозе Србију и српски народ нагласио је министар Вучевић још једном у интервјуу „Одбрани“.

- Ми никада нисмо, нити ћемо некога нападати. Поручујемо – снажни смо, можемо и уметмо да се одбранимо, али никоме не претимо. Нажалост, припадамо малој групи земаља које се и даље чврсто држе принципа међународног

На једном од полигона

- У наредном периоду желимо да у највећој могућој мери развијемо сопствене потенцијале за развој и производњу савременог наоружања и војне опреме. Оно што будемо набављали, као и до сада, биће по мери наших потреба и по најповољнијим могућим условима.

Појашњавајући зашто нам није испоручено чак ни оно наоружање које смо платили министар Вучевић каже:

- Одређена средства која смо од Руске Федерације поручили и платили пре почетка сукоба у Украјини, због санкција које су на снази, не могу да нам се испоруче. То ни на који начин не наноси штету Русији, већ искључиво Србији и тога смо свесни и ми, али и оне државе које ту испоруку не дозвољавају. С друге стране, не испоручују се и нека средства западне производње, иако уредно плаћена, из нама недовољно разумљивих разлога. Верујем да ће разговори које председник Вучић води са лидерима западних земаља ускоро уродити плодом и да ће се проблеми везани за

Европе уплетене су највеће светске силе и постоји озбиљна опасност од ескалације у глобални рат. Србија је, као војно неутрална земља, која се определила да води уравнотежену спољну политику

Очување мира и стабилности за Србију је од највеће могуће важности како бисмо наставили економски развој и омогућили бољи живот наших грађана. Верујем да је у највећем интересу свих народа у овом делу Европе да избегне сукобе и политичким дијалогом превазиђу несугласице.

јавног права и које су доследне у поштовању принципа територијалног интегритета и неповредивости граница суверених држава. Србија поштује и подржава суверенитет и територијални интегритет свих земаља на свету, самим тим и свих држава у региону, и тражи да се, када је о нашој јужној покрајини реч, поштује исти принцип.

Једно од питања када је реч о Војсци Србије које се најчешће понавља у јавности је и да ли смо близу одлуке о реактивирању обавезног служења војног рока. Одговарајући на то питање министар Вучевић каже да је поновно увођење обавезног војног рока политичка одлука, која ће бити заснована на процени најодговорнијих и најстручнијих људи у Министарству одбране и Генералштабу.

- Спреман сам да преузем одговорност и да, када дефинитивне анализе буду завршене, председнику и врховном команданту, Влади и Народној скупштини предложим одговарајуће решење. Овде не може бити реч о томе да ли је та те

Пред почасном јединицом Гарде

ма популарна у јавности и да ли се о њој позитивно или негативно изјашњавају на друштвеним мрежама. Једино мериторно биће да ли је то у интересу одбране Републике Србије или није.

Говорећи о безбедносним изазовима који су у овом тренутку најзначајнији министар Вучевић издваја ситуацију на Косову и Метохији и све заостреније притиске на Србију.

- Док у Украјини букти рат на Косову и Метохији се звецка оружјем... То свакако није добро. Бриселски споразум који је потписан 2013. године јасно налаже шта треба чинити. Његову имплементацију својим потписом гарантује Европска унија. Београд је испунио све ставке тог споразума, на Приштини је да испуни свој део, а на Европској унији да то омогући. У противном, сваки сличан споразум би за било кога био упитан.

Интензивну међународну сарадњу министар одбране Милош Вучевић започео је бројним сусретима са амбасадорима Америке, Француске, Европске уније, Руске Федерације, Чешке Републике, Кине... О заједничким именитељима тих сусрета и колико је све то значајно да би се истрајало на концепту војне неутралности и у будућности министар Вучевић каже:

- За Србију је кључно да остане на јасном и принципијелном становишту: Србија у потпуности поштује сва правила Уједињених нација и не меша се, ни економски, ни информативно, ни војно, у конфликте који се ње не тичу. У основи то значи да је Србија потпуно отворена за сарадњу са свим земљама. Састанак са амбасадорима акредитованим у нашој земљи је саставни део протокола, али и прилика да поновимо наше ставове и наравно, нађемо што боље путеве за развој сарадње. Концепт војне неутралности нам у свом суштинском значењу то и омогућава.

Центар за мировне операције обеле-

Поставља се питање шта значи бити на правој страни историје. Борити се за слободу у Првом светском рату, изнети велике победе на сопственим плећима, борити се против фашизма и нацизма у Другом светском рату, положити огромне жртве... Све те жртве не могу поново бити жртвоване зарад прекрајања историје, замене улога...

жио је средином новембра двадесет година обновљеног учешћа у мировним снагама УН. Говорећи о томе колики и какав значај за Војску Србије, али и за Републику Србију има наше учешће у мировним операцијама Уједињених нација и Европске уније, министар одбране подсећа на Гандијеву реченицу „Не постоји пут до мира – мир је пут“.

- На путу мира наша војска корача од оснивања мировних снага Уједињених нација. Наши припадници у мировним мисијама су храбри људи који су одлучили да дају део себе, свог живота, а понекад, нажалост, и своје животе да би чували мир. Да би сачували животе неких људи на удаљеним просторима, али људи који исто тако заслужују да живе мирно. Ми смо, нажалост, и на нашим просторима видели и доживели значај мировних мисија, а живимо то и

данас. И данас гледамо са зебњом све оно што се дешава у нашој јужној покрајини или у региону, верујући да су они који су у име међународне заједнице тамо ангажовани свесни своје одговорности, да имају довољно капацитета да чувају и остваре онај циљ због кога се ту и налазе. Из тог разлога и Војска Србије и Министарство одбране и држава Србија имају посебан приступ овој тематици. Такође, то за српског војника није само формално извршавање задатака већ ту има емоција, људскости, бриге и пажње. Српски војник је такав, такав је увек био, где год се нашао. Таква слава га је пратила свуда и увек кроз историју.

Да је наша војска увек била на правој страни историје, на страни добра, сведочи њена традиција, коју министар Вучевић наглашава као саставни део вредносног портрета Војске Србије.

- Нема нико право да нам одузме то да смо све време били на правој страни историје, чували мир и поштовали слободу свих. Зато с правом очекујемо да други поштују наше право и на слободу и на мир. Поставља се питање шта значи бити на правој страни историје. Борити се за слободу у Првом светском рату, изнети велике победе на сопственим плећима, борити се против фашизма и нацизма у Другом светском рату, положити огромне жртве... Све те жртве не могу поново бити жртвоване зарад прекрајања историје, замене улога... Дубоко смо свесни чињенице да само онај ко познаје и поштује своју прошлост може да се одреди у садашњости и да планира будућност. То је природно стање сваког човека, а посебно припадника Војске Србије. Све наше бригаде, јединице обележавају своје дане у знак сећања на своје славне претходнике и њихове подвиге. Ти датуми путују стотинама година уназад. То је

Из Ратног дневника генерал-пуковника Небојше Павковића

ПОКУШАЈ ПОДРИВАЊА ЈЕДИНСТВА

У току дана регистровани су покрети НАТО снага у Македонији, према нашој граници, и њихово размештање у српским селима Полошке котлине, посебно око Тетова. У једном од кампова на југу Италије налази се око 6.000 обучених и увежбаних „Бреселера“, профашистичког опредељења, који се могу ангажовати на Косову и Метохији.

Размишљам како да наступим пред старешинама Команде Нишког корпуса, а да не изазовем неповерење и сумњу. Прекида ме звоњава телефона. Јавља се генерал Лазаревић и каже: „Били сте у праву за Грмију. Само што сте Ви отишли, авијација је сравнила Грмију са земљом“.

„Имамо ли губитака?“, питам.

„Не. Ми смо напустили Грмију одмах после Вашег одласка. Органи безбедности открили су на прислушном центру Шиптарку која је слала податке НАТО-у да се у Грмији налазе јединице ВЈ“, одговорио је Лазаревић.

Не коментаришем ову информацију. Задовољан сам што ме предосећај ни овога пута није преварио. Питам шта има на граници.

„Јаке снаге терориста поново су у 14.00 часова извршиле напад на караулу „Кошаре“ и, уз јаку авиоподршку, продрле око 500 метара на нашу територију. Једна група од тридесетак њих успела је да дође до напуштене зграде Карауле. Међутим, авијација је гађала зграду Карауле, вероватно мислећи да су у њој наши војници. Том приликом, према извештајима са терена, убила је више десетина Шиптара“, рекао је Лаза.

Ћутим и ништа не одговарам. Мислим се шта да га питам. Ако су терористи ушли око 500 метара и дошли до Карауле „Кошаре“, то је озбиљна ситуација. Није извршено моје наређење. Док размишљам, Лазаревић наставља да говори.

„Међутим, са тих положаја нису мрднули. Нанети су им велики губици и предузимају се мере за избацивање са наше територије“.

Не одговарам ни овога пута, већ наређујем: „Пренеси моје наређење пуковнику Вранићу да одмах сруши зграду Карауле, како смо се договорили, „Кошавом““. Кажем му да ватрени удар по Караули синхронизује са почетком противнапада за избацивање терориста са наше територије и да ме известите када задатак буде извршен.

Анонимно писмо

Питам га где се сада налази? „Поново сам на старом месту, за сада“, одговара. Схватам да је Командно место „Кишница“ или „Гранд“. Питам га да ли је пронађен пилот за којим се трага. Одговор је негативан. Кажем: „Пашин Забел у комплексу ловишта

Липовиц, који стално држе ШТС, и ако се спустио у том региону, то је завршена ствар. А иначе нам потраге за пилотима до сада нису успешне. Мој утисак је да јединице које врше претрес терена нису упорне, вероватно због тешког терена, али и због опасности од напада ШТС“. Завршавамо разговор уз договор да се чујемо одмах када има промена ситуације на терену.

Наређујем ађутанту да када будемо на прилазу Владичином Хану назове генерала Николића и упозори га да долазимо.

У Владичин Хан стижем у 15.30 часова. На улазу нас дочекује патрола војне полиције и води на Командно место. До сада никада нисам био у овом граду. Прелазимо мост преко Јужне Мораве и улазимо у град. Командно место је у центру града, у згради неког хотела. На улазу ме дочекује генерал Николић са сарадницима. Сусрет делује срдечно. Имам утисак да је од свих Николић највише изненађен. Кажем да путујем за Ниш, у вези са Директивом, и да сам навратио да их видим. Пре састанка са Николићем, одлазим у собу за одмор и уз кафицу му објашњавам разлог мог доласка. Отворено кажем за писмо и притужбе које су биле према њему упућене. Потпуно сам отворен. Искрен је и он. Објашњава ми за које старешине сумња да су аутори писма. Официрском чашћу ми се куне да то што је о њему написано није тачно. И ја обећавам да ћу отворено о томе говорити пред старешинама Команде. Николић је добро организовао састанак, иако је на располагању имао мало времена. Према устаљеној процедури, дајем реч њему и он реферише о стању у јединицама Нишког корпуса, задацима које тренутно реализује и захтевима које има према Команди Армије.

Питам га за проблеме. Одговара да нема проблема које треба да решавам ја или Команда Армије. Питам за мобилизацију која предстоји. Објашњава да су припреме у току и да је његова процена да ће успети.

Посебно ме је занимало како се реализује „План противдесантне борбе“. Објашњава, не гледајући у карту, шта је све урађено. Ја то све знам, али слушам. Због осталих. Знао да Николић увек добро познаје ситуацију у јединицама, што се потврдило и овом приликом. Саслушао сам замисао за извођење противдесантне борбе, коју одобравам у потпуности.

После Николића, информисао сам Команду о општој војној и обавештајно-безбедносној ситуацији у непосредном окружењу, у зони Треће армије и, посебно, о стању на Космету.

На крају, када су помислили да је састанак завршен, информисао сам да сам добио анонимно писмо, у коме се без навођења доказа оптужује командант Корпуса, и да је то прави разлог мог доласка. „Хоћу одмах да решим тај проблем“, кажем.

Мучна атмосфера

Сви су изненађени начином на који сам то рекао, посебно када сам информисао о каквим је оптужбама реч и питање ставио на дневни ред.

Кажем да могу слободно да говорим о свим проблемима који су споменути у анонимном писму, да немају чега да се плаше и да смо сви одрасли и одговорни људи који обављамо важне дужности у ВЈ. Сви ћуте. Питам да ли се међу присутнима налазе аутори писма и позивам их да без страха образложе оптужбе. Покушавам да их охрабрим. Кажем да сви ми у одређеним ситуацијама грешимо, нарочито приликом конзумирања алкохола. И даље сви ћуте. Питам: „Да ли су тачне тврдње из писма“?. Ћуте. Питам: „Да ли је могуће да је Нишки корпус тако добра јединица, која беспрекорно извршава све задатке, а да је њен командант лош“?. Опет се нико није јављао. Настаје мучна атмосфера.

Почињем да прозивам појединце и да их питам за неке оптужбе из писма. Нико ништа о томе не зна. После свега што сам им рекао, немам утисак да се плаше да говоре. Мој наступ је такав да могу да схвате да се не шалим и да ћу предузети све мере, па ако је потребно и да предложити да се генерал Николић смени са дужности. Наравно, ако се докаже да је тачно то за шта га оптужују. Знају да сам строг и да се држим дате речи. Ово је свима прилика да се „ослободим“ команданта, ако је заиста такав како је приказан у писму.

Неочекивано, дешава се нешто сасвим супротно. Појединци почињу да бране генерала Николића.

Схватам да овакав разговор не води ничему и закључујем да писмо и оптужбе у њему треба одбацити као ружан покушај неког незадовољника да подре јединство и морал Команде Корпуса. Задовољан сам што је све овако испало.

На крају састанка одајем признање свима за досадашњи рад и похваљујем команданту Николићу. Неко од присутних наручује кафу за све. Уз кафу нестаје напета атмосфера. Људи се опуштају и почињемо да разговарамо о свему и свачему. Николић је озбиљан као и увек. По изразу лица не могу да закључим да је забринут, љут или незадовољан.

Негде у подсвести, „мота“ ми се мисао да је ипак постојао неки разлог да неко напише оно писмо. Могуће да је Николић у нечему и претерао, али ја сам био убеђен да је частан и поштен човек и врстан војник. Због тога ниједног тренутка нисам веровао да ће оптужбе на његов рачун бити доказане и да ћу морати да покренем иницијативу за његову смену.

Ојачање борбе дуж границе

Тек што сам завршио састанак, јавља се Лазаревић и реферише о догађајима на Косову и Метохији: да је Команда 125. мотори-

зоване бригаде преузела команду над свим јединицама у зони одбране између караула „Морина“ и „Кошаре“, да је спречен продор у дубину наше територије и да су нанети велике губици агресору. Од 16.00 часова воде се жестоке борбе дуж целе граничне линије, од Карауле „М. Војиновић“ до Карауле „Кошаре“, и предузимају мере за ојачање одбране дуж целе граничне линије. Авијација агресора све време непрекидно врши потпуну изолацију тог рејона, због чега су покрети наших јединица отежани и немогући, не само због авијације, већ и због великог броја касетних бомби које су бачене у шумама Јуничке планине. У досадашњим борбама погинуло је седам граничара из 53. граничног батаљона. Каже да је о овим догађајима, у моје име, известио начелника ШВК и Команду Треће армије. До сада је на околину Приштине и Подујева испалењено око 60 крстарећих пројектила, на Ђаковицу шест, Пећ седам, Призрен шест и Урошевац четири. Са преко 30 пројектила потпуно је уништена управна зграда цивилног дела Аеродрома „Слатина“ и оштећене су транспортне траке угљенокопа Термоелектране Обилић.

Поред већ познатих података о губицима у селима око Мердара, у селу Мировац, североисточно од Подујева, испод рушевина срушених кућа пронађена су тела цивила Божица Тошовића, његове једногодишње кћерке Бојане и суседа Ненада Бубала, док је Тошовићева супруга Марија тешко повређена.

На крају реферише да су терористи ОВК на превоју Дуље зауставили моторна возила војне полиције из састава 549. моторизоване бригаде и киднаповали капетана Драгољуба Танасковића, војнике Бојана Цветковића, Животу Тодоровића, Драгана Вучетића, и Жарка Филиповића, и одвели их у непознатом правцу. Разлог путовања је превозење двојице војних обвезника из Војно-територијалног одреда Призрен у Војно тужилаштво при Команди Војног округа Приштина, због учињеног кривичног дела.

Био сам љут и питам: „Да ли је то био прави разлог да се учиниоци кривичних дела упућују на ризичан пут?“. Наређујем да органи безбедности Приштинског корпуса предузму мере за откривање локације на коју су одведени заробљени припадници и да се предузму мере за њихово ослобађање. Напомињем да се то мора извести што пре, док их терористи не одведу на неку другу локацију.

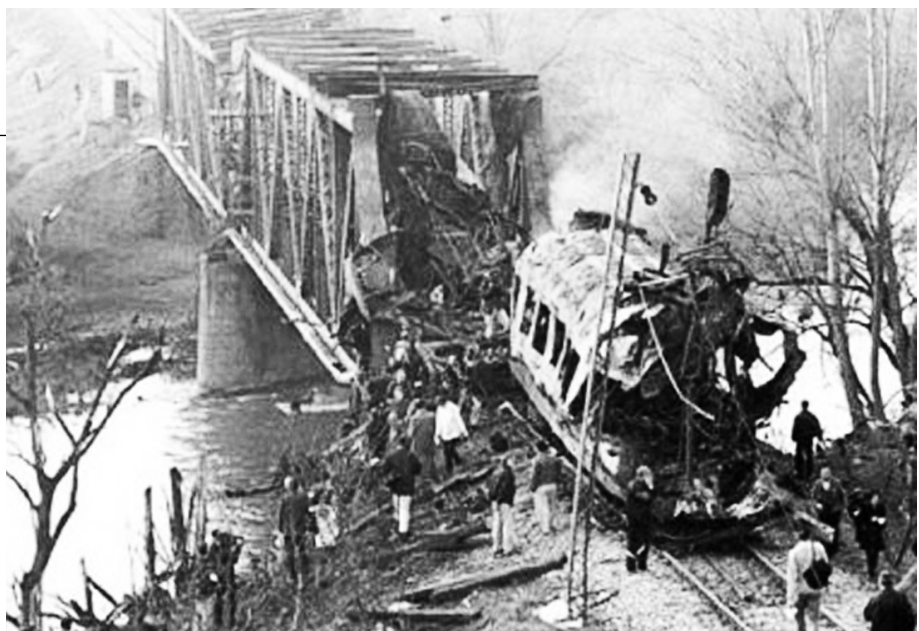
Генерал Николић ме понудио да вечерамо и да преславам у Нишком корпусу. Не прихватам због обавеза које имам у Београду. Поздрављам се са њим и осталима и са генералом Ђаковићем крећем за Ниш.

За време путовања слушам вести. Прва информација је о нападу НАТО-а на простор СР Југославије. У наредних десетак минута је детаљна информација о копненој агресији код Кошара. На крају извештаја о догађајима на државној граници је саопштење да је око 14.00 часова, у рејону села Градско код Липљана, погођен авион А-10 НАТО снага и да је потрага за пилотом у току.

На ивици биолошког опстанка

Емитован је и апел Савезног Министарства информисања за хуманитарну помоћ. Између осталог је наведено:

„Да су од почетка агресије НАТО-а на СР Југославију бачене бомбе, које су по разор-

Нападнути мост у Грделици симбол је недостатка виталитета у редовима НАТО-а

ности и последицама двоструко снажније од оних бачених на Хиросиму, да штете од зарања износе милијарде долара, а да је међу погинулим и рањеним највише цивила. Од агресорских бомби смрти колоне очајних цивила са Косова и Метохије теку у свим правцима. Истовремено, сви становници СР Југославије доведени су на ивицу биолошког опстанка. У атомским склоништима и у подрумима, где због бомбардовања нема ни струје ни воде, ни могућности допремања хране, непрестано се налази више од осам милиона цивила. Под изговором спречавања могуће хуманитарне катастрофе на Косову и Метохији, НАТО је произвео стварну и општу хуманитарну катастрофу у целој једној држави.

Влада СР Југославије упућује драматичан апел свим међународним хуманитарним организацијама и установама, као и владама свих држава на свету, да притекну у помоћ и спрече хуманитарну катастрофу неслућених размера. Влада СР Југославије нарочито апелује на владе држава које учествују у агресији НАТО-а, да обуставе злочин и да, уместо бомби и смрти, пошаљу лекове, крв, храну, шаторе и монтажне објекте, како би помогле у отклањању и ублажавању хуманитарне катастрофе изазване агресијом на СР Југославију.

По изласку из Грделичке клисуре наилазимо на порушени мост на Јужној Морави. Зауостављам се да видим колики је степен оштећења моста на овом магистралном путу. Срушена је само газна површина моста, а стубови нису оштећени. После пет-шест минута вожње по макадамском путу улазимо у центар Грделице и преко Градског моста на реци Јужној Морави, поново се укључујемо на магистрални пут. У селу Велика Грабовница, виде се оштећене контуре инсталација на војном претакалишту горива, на прузи Ниш–Скопље. У овом селу се налазило једно од највећих складишта горива ВЈ из састава 201. позадинске базе Треће армије. Авијација је уништила претакалиште горива, али не и складишта која су укључена на обронцима планине Кукавице.

До Ниша покушавам да се одморим. До сутра треба да се припремим за реферисање „Одлуке о употреби Армије“ председнику Милошевићу и начелнику ШВК, генерал-пуковнику Ојданићу.

У Команди Армије у Нишу сачекују ме генерал-мајори, Стојимировић и Младеновић. Задржавам се око 30 минута. Уз кафу, начелник Штаба Армије ме упознаје са садржајем докумената која носим за Београд.

Путовање до Београда користим да прегледам документа. Генерал-мајор Стојимировић се приликом израде докумената у потпуности придржавао мојих упутстава и ставова. Начелник Штаба, генерал-мајор Стојимировић, одличан је официр, образован и педантан. Пре доласка на ову дужност био је командант елитног Корпуса специјалних јединица, јединог у ВЈ. У саставу ове јединице биле су Гардијска бригада, 72. специјална бригада и 63. падобранска бригада. Све, осим Гардијске бригаде, учествовале су у противтерористичким борбама на Косову и Метохији 1998. године. Тада сам упознао генерал-мајора Стојимировића и без двоумљења прихватио да дође на дужност начелника Штаба Треће армије. Сада нисам сумњао да је добро припремио документа за реферисање.

Ангажовање додатних авиона снага НАТО-а

У прилогу ових докумената биле су и друге информације и документа. Занимају ме информације о НАТО снагама и његовим намерама. Сазнајем да се очекује ангажовање додатна 82 авиона Оружаних снага САД: 24 типа Ф-15 Ц/Ј, четири А-10, шест ЕА-6-Б за борбу против система ПВО, 24 Ф-16 Ц/Ј, друга вишенаменска ловачко-бомбардерска авијација, транспортна авијација, танкери горива и др. До сада су САД у агресији на СР Југославију ангажовале преко 400 авиона.

У току дана регистровани су покрети НАТО снага у Македонији, према нашој граници, и њихово размештање у српским селима Полошке котлине, посебно око Тетова. У једном од кампова на југу Италије налази се око 6.000 обучених и увежбаних „Бресљеара“, профашистичког опредељења, који се могу ангажовати на Косову и Метохији.

На уласку у Београд наређујем возачу Драгану да вози у центар града, у Хотел „Москва“. Одабрао сам тај хотел зато што је у центру и што процењујем да НАТО неће гађати тај део града. Београд је био у полу-мраку. Људи који раде на рецепцији су изненађени што ме виде у то време. Одмах долази управник хотела, Сава Јанићевић. Срдачан је и нуди „све што треба“. Док вечерамо хвали се да је са Косова и Метохије, из села Муштутишта код Суве Реке. „Тамо се налази Манастир Свете Троице“. Дуго ми прича о свом селу, које сам и сам добро познавао. Пре одласка на спавање, ађутант Мирко ми доноси из Оперативног центра ШВК документа која су стигла за мене.

У припремама за Други светски рат Немци су под руководством Шредера усвојили производњу моћних бојних отрова - тритона (Сарин, Коман и Табун). Према неким мишљењима, на почетку своје владавине 1933. године Хитлер није подржавао програм за развој биолошког оружја, све до 1943. када почиње коначно повлачење немачких трупа са Источног фронта. Немачка истраживања овог оружја су каснила у односу на савезнике. Тек у 1943. години формирају истраживачку установу у Поену која је била у надлежности СС трупа. Евакуисана је 1945. пред надирање совјетских трупа, не стигавши да доврше истраживања. Највероватније су истраживани узрочници обољења код људи а експерименти су вршени над заробљеницима у логорима у Нацвајлеру, Дахау и Бухенвалду.

Одлука о развоју биолошког оружја у Великој Британији донета је на састанку начелника штабова 1934. године, наводно после извештаја о Немачким интересовањима за ова оружја. Група саветника је формирана 1936, а 1940. године формирана је истраживачка установа у Портон Дауну. Тимом истраживача је руководио искусни научник Пол Филдс. У току рата вршена су испитивања на терену, најзначајнија 1941. до 1942. године на острву Гринард, крај северозападне обале Шкотске. Проучавана је могућност офанзивне примене спора антракса помоћу малих авио-бомби и топовских граната. Од 1942. удружују програме истраживања са канадским програмом у дефанзивне и заштитне сврхе. Има тврђи да је атентат на Рајнхарда Хајдриха, протектора Чешке и Моравске извршен 23. маја 1942. године у Прагу бомбом са токсином ботулинуса, британске производње. Релативно лаке повреде и неочекивана смрт Хајдриха, после седам дана са знацима парализе иду ове у прилог. У периоду 1960-1966. године извођени су експерименти у Сент Томас болници у Лондону са вирусима енцефалитиса на болесницима од малигних обољења, у завршној фази болести. Проверавана је ефикасност вакцине против ове вирусне инфекције, али без задовољавајућих резултата.

Упрегли научне снаге

У САД истраживачки програм је интензиван 1941. године, да би крајем Другог светског рата, према речима команданта Хемијског корпуса (армије САД), у чију надлежност спада и биолошко оружје, америчка армија на том пољу била испред својих непријатеља. Сазнавши за програм биолошког оружја у Јапану, САД су 1942. у војној бази у Кемп Детрику у Мериленду почеле реализацију тајног програма сопственог биолошког оружја. У програм је било укључено 4.000 војних и цивилних стручњака. Касније су формиран и други центри. Производни капацитети били су импресивни са преко 500.000 антракских или 250.000 бомби са токсином ботулинуса. Изучавани су узрочници болести људи: бактеријски - антракс, сакагија, туларемија, куга, мелиоидоза; вирусни - орнитоза, венецуелански коњски енцефалитис; рикетијски - кју грозница; гљивични - кокцидиоидомикоза; микробски токсини - ботулинус токсин и стафилококни ентеротоксин В. Од узрочника болести животиња изучавани су риндерпест вируси, вирус псе-

Биолошко оружје

ОПСЕДНУТИ УНИШТАВАЊЕМ ЉУДИ

Десет година након Другог светског рата био је заокружен програм оружја за масовно уништавање (НХБ). Велика петорка: САД, СССР, Кина, Велика Британија и Француска имала је нуклеарно оружје, комплетирана хемијска средства, као и биолошко оружје. Све ове програме финансирала је државна администрација тих земаља преко моћних војних индустрија и лабораторија.

Пише:

др Владимир Пејак,
генерал-мајор у пензији

ће куге и други. Проучавани су и узрочници обољења биљака: пиринча, кромпира и пшенице. После Другог светског рата САД су дале азил генералу Ишиу и још деветорици лекара и биолога креатора јапанског програма биолошког оружја. Тако су САД дошле до комплетне научне документације „Одред 731“. Американце је импресионирала ефикасност и ниска цена биолошког оружја у односу на атомско оружје. Биолошко оружје је прихваћено за тајне нападе пошто је веома тихо узроковало велику смртност. Кемп Детрик је прерастао у гигант - фабрику са око 5.000 запослених стручњака из области медицине, биологије, молекуларне биологије и др. Програм је проширен на вирусе вариоле вере, грипа, еболе, Марбург и других хеморагичних грозница, сиде и друго. Тајни програми биолошког оружја нагло се реализују у Француској, Великој Британији, СССР-у и другим земљама света. Сви они су се утркивали у нагомилавању смртоносних клица намењених људима и живом свету, при чему су се трудили да материјална добра и техника остану сачувана. Истовремено су се усавршавала и оружја и оруђа за лансирање клица.

Десет година након Другог светског рата био је заокружен програм оружја за масовно уништавање (НХБ). Велика петорка: САД, СССР, Кина, Велика Британија и Француска имала је нуклеарно оружје, комплетирана хемијска средства, као и биолошко оружје. Све ове програме финансирала је државна администрација тих земаља преко моћних војних индустрија и лабораторија. Даљи развој и усавршавање оружја за масовно уништавање у оквиру обавештајних (ЦИА и КГБ) и националних служби безбедности поменути држава. И даље је задржана строга тајност реализације и апликације ових оружја. Изјави америчког председника Ричарда Никсона 1969. године да се САД једнострано одричу производње биолошког оружја и да ће постојеће биолошко оружје уништити, скинут је вео са дуго и добро чуване тајне. Почело је слободније да се говори и пише о биолошком оружју. Не улазећи у политичку суштину овог Никсоновог иступања, изашла су на видело бројна научна сазнања о мрачној прошлости манипулисања биолошким оружјем и могућим будућим плановима његове употребе.

Сточна храна зачињена антраксом

Тако је свет тада сазнао:

1. Да је и Велика Британија била спремна у Другом светском рату за биолошки рат, поред Јапанаца и Немаца. Британци су планирали да на пашњаке у Немачкој баце из авиона око пет милиона брикета сточне хране напуњених спорама антракса. При томе се очекивао помор говеда и оваца катастрофалних размера. Савезничко искрцавање у Нормандији учинило је ову акцију непотребном. „Операција вегетаријанац“ припремана је на острву Гринуард 1941-1944. године испитивањем ефеката пет милиона брикета сточне хране филоване спорама антракса. Почетком 1944. године операција је била спремна за немачка крда оваца и говеда сконцентрираних у северном делу Олденбурга и северозападно од Хановера. Операцијом је руководио доктор Пол Филдс, директор биолошког одељења у Портон Дауну, који је претходно руководио одељењем за бактеријску хемију Савета за медицинска истраживања у болници *Мидлсекс*. Припреме за операцију су почеле 1942. године производњом великих количина антракских спора, изработом специјалних контејнера за транспорт и модификовањем неколико бомбардера. Одлучено је током рада да се усвоје коцкасти контејнери (18x18) у које би сместили по 400 брикета филованих антраксом.

2. САД су припремале крајем рата, као одмазду, биолошке нападе против Јапана и Немачке, спорама антракса. Напад је планиран за лето 1944. године, авионима који би летели према Берлину, надлетањем 100 км² ливада за испашу. Инвазијом савезника на Нормандију од ове акције се одустало као непотребне.

3. Група од десетак старијих владиних и приватних стручњака је, у тајном извештају од јула 1949. године саопштила министру одбране САД, да планирање и развој биолошког оружја заслужује посебну пажњу, јер је то оружје у односу на нуклеарно и конвенционално: знатно јефтиније и да је тек у повоју; могућности су велике да се подигне ефикасност тог оружја; да је идеално за тајне нападе јер се ефекти напада могу бранити природном појавом опасних зараза; да ово оружје могу да поседују и сиромашне земље а да би такви напади на САД били катастрофални. Потребно је сачинити програм одбране земље на коме би се ангажовале федерал-

Мада би се званичници и закунули да није тако, развој биолошког оружја није стао

не, државне и приватне службе.

4. Педесетих година је почела интензивна и екстензивна производња биолошког оружја: у САД, у Форт Детрику, Паин Блафу и још неким великим биолошким лабораторијама под руководством Вилијама Бил Патрика. У СССР-у се формирају гиганти производње биолошког оружја у више градова и места под називом „биопрепарат“. Слично се дешава и у Великој Британији, Канади и Француској.

5. Као биолошко оружје истраживано је више од 50 различитих врста патогених клица (бактерије, вируси, рикетије). Сви одабрани агенси проверавани су као потенцијално оружје над лабораторијским животињама, али и на војницима, осуђењцима и цивилима у великим градовима. Експериментисање са клицама је донело више од 500 акцидентата код особља у лабораторијама, али и код грађана у близини тих лабораторија и полигона за опитовање. У тим акцидентима је страдало више стотина научних радника, као и више десетина хиљада недужног становништва - цивила и добровољаца у експериментима. После два случаја рађања беба са бројним малформацијама, које су биле инкомпатибилне са животом, у САД је био забрањен рад женама у овим лабораторијама. Мајке ове деце су радиле у Форт Детрику.

Планирана масовна убиства

6. У току 1951/52. године, научници из Форт Детрика извели су, у сарадњи са војском, серију огледа са клицама из свог арсенала, на отвореном простору: ова операција шифрована као „Свети Џо“ изведена је у Сент Луису, Минеаполису, и Винкосту, чија клима одговара метама у СССР-у - Кијеву, Лењинграду и Москви. Циљ експеримента био је да се утврди потребан број спора антракса да би се убиле сви становници ова три руска велелеграда. У том циљу извршено је 173 прскања „безопасним спрејом“. Свака касетна бомба садржала је 536 мањих бомби. Након пада на земљу ослобађала је 25 кг клица антракса у облику аеросола. Мерењем је утврђено да су пробни узорци путовали 1,5 км у пречнику, а „дозирана област“ била је веома високо...

Исте године изведен је и оглед са тзв. етничким оружјем - клицама и гљивицама *kokcidionides imitis* које селективно нападају одређену расу, у овом случају црнце. Ин-

сцениран је напад безбедном врстом ове смртоносне гљивице на морнаричке магацине у Меканиксбургу у Пенсилванији и Норфолку у Вирџинији. У овим складиштима претежно су били запослени црнци, чијим онеспособљавањем би се озбиљно угрозило снабдевање америчке морнарице.

На основу војних наређења претпостављених команди, стручњаци Форт Детрика су често путовали по САД да би испитали колико нацију могу да погоде диверзије. Они су прскали Сан Франциско благим клицама и разијали сијалице пуне бактерија по њујоршкој подземној железници, да би утврдили способност ширења клица у градским центрима. Неколико година касније утврђено је да су ови огледи изазвали скривене епидемије у којима су умирали старе и слабе особе. После прскања Сан Франциска бактеријом серација марцензес, 11 пацијената Стенфордске универзитетске клинике се разболело од ове болести, а један пацијент је умро...

7. Обелодањено је да СССР није заостајао у експериментисању и производњи сопственог биолошког оружја. Након заробљавања јапанске биолошке јединице „Одред 731“, крајем Другог светског рата, и проучавањем њихове научне документације, већ 1946. године у Свердловску су војни инжењери подигли специјализовану фабрику за производњу антракса. Наредне 1947. године Совјетска армија је, поред Загорска, подигла комплекс за производњу вирусног оружја, пре свега вариоле вере.

Према извештајима америчких стручњака и ЦИА, до 1956. године изграђена је огромна индустрија за производњу биолошког оружја у читавом СССР-у и у много чему је била испред САД. Стаљинова влада је трошила огромна средства за реализацију овог програма. Совјети су, као уосталом и САД, вршили бројне експери-

менте на људима и отвореном простору.

8. Средства биолошког оружја драматично су се повећавала у САД, након што је јануара 1961. године Џ. Ф. Кенеди ступио на дужност председника. Нови министар одбране Роберт С. Макнамара детаљно је прегледао војне програме производње биолошког оружја. Здружени генералштаб је закључио да то оружје има јединствене предности и својства онеспособљавања а не убијања. Хитно стварање нових биолошких оружја добило је снажну подршку а програм вируса је добио приоритет у производњи. Програм вируса је удвосручен и реализован у Пајн Блаф арсеналу, војној бази у шумама средњег Арканзаса. Програм су помогле и најмоћније компаније у САД: Џенерал електрик, Буз Ален, Локид, Гуд јер, Џенерал динамик и друге. Поред производње клица, огромна војно цивилна армада радила је на производњи борбених средстава и система за примену биолошког оружја. Тако је Џенерал Милс, произвођач овсених пахуљица у „тишини“ произвео „линијски дисеминатор“, уређај који се прикачи на крила авиона и служи за непрекидно распршивање клица у облику биоаеросола и тиме покрива што већа површина. Војска је радила на прилагођавању интелеконтиненталних пројектила „Першинг“, „Регулус“ и „Сарџент“ за употребу бојевих глава са клицама. Ракета Сарџент могла је да понесе товар од 720 малих бомби и свака је носила око 200 грама заразних клица. Пуштене са висине од око 15 км бомбе би се расејале током пада и покривале површину од око 155 км² распршујући клице у фином спреју.

Сулуде намере

Бил Патрик је 1962. године патентирао опасан „коктел смрти“ намењен Куби. Састојао се од биомасе: од стафилококог ентеротоксина Б, вируса венецуеланског еквивалног енцефалитиса и рикетије кју грознице. То је био идеалан несмртоносни коктейл који убија само 1% заражених а има продужен период онеспособљавања око три седмице. Инфицирано људство је онеспособљено већ три сата након напада а клице sukcesивно делују на организам, тако да онеспособљеност траје око месец дана. Сам аутор Патрик који се заразио својим коктейлом каже: „Није смртоносан само вас тера да пожелите да умрете, очи вам искачу из главе...“ У припреми биолошког напада на Кубу овај коктейл је тестиран на полигонима у Јути, Окинави, Панаму и Средњем Пацифику.

Примена овог коктейла против Кубе сматрала се као најповољнија јер онеспособљава а „не убија“, па има и „хумани“ аспект - хумани чин уместо примене атомске бомбе коју су лако могли да баце на Кубу.

Излагање становништва и војске биолошким ударима, онеспособио би Кубанце за неколико сати а трајање неспособности било би наредне три седмице. Авиони би се пунили у Пајн Блафу, летели на Кубу и прскали коктейл на кључне градове, луке и војне базе - крећући се са истока на запад у правцу кретања ветрова. Предвиђено је да 1% популације, око 70.000 Кубанаца умре, а сви становници (око седам милиона) буду онеспособљени. То би омогућило лаку копнену инвазију Кубе.

Догађања на планетарним меридијанима

СВЕТСКИ РАТ ИЛИ НОВИ ПОРЕДАК

У специјалној војној операцији у Украјини највише се употребљавају ракете и тешка артиљерија

Било како да се заврши рат Запада и РФ у Украјини, Америка и њени савезници неће моћи као до сада својом вољом да разбијају државе и смењују председнике. Моћ, као и све друго у животу, није вечна нити предодређена.

Тридесет и више година Америка тражи повољну прилику да и практично покаже оно што њени званичници тврде да је Русија осредња, регионална, економска и војна сила. Никако им не полази за руком да такву Руску Федерацију ослабе, по својој мери, како би дошли до тренутака за неку врсту војног надметања са повољним исходом за њих. Како време одмиче, све су тежи услови за њихове амбиције. У Сирији су истовремено били на истом простору, при чему су Американци избегавали сваки блиски сусрет са руским снагама. Из времена биполарног поретка Америка је са НАТО пактом имала велики респект према војној моћи СССР-а, а ВУ (Варшавски уговор) и Совјетски Савез увек су поистовећивали са Русијом. Са великом пажњом бирали су место и време за увежбавање својих јединица и поморских састава на тлу Европе, пазећи да на било који начин не угрозе снаге и границе супротне стране.

Широј јавности је познато да је у Средоземном мору патролирала 6. америчка флота, али је мање познато да их је у стопу пратила 5. поморска средоземна ескадра СССР-а, држећи их стално на нишану својим ракетним бродовима.

Многе генерације на простору СФРЈ и неких других земља, имају да захвале пре свега СССР-у и ВУ за дуг период мира у свету у условима биполарног поретка у којем Америка и савезници нису смели да спроводе своје рушилачке науме.

Чим је СССР, односно ВУ отишао са сцене, Американци су показали своје право лице. Од момента распуштања СССР-а „визионарског“ великана Горбачова, Америка се проглашава победником и планира да уклони сваког ко буде и најма-

ња сметња остварењу плана да са својим пробраним савезницима са запада, газдује богатствима и народима планете. Да сила и разум не иду заједно сведочи чињеница да су у зацртаном плану учинили геополитичку непоправљиву грешку. Пропуштена је идеална прилика, расула у Русији, за време недораслог, неспособног и заплашеног Бориса Јељцина који је између осталих штетних одлука изрекао и „историјску“ реченицу упућену председницима република Руске Федерације: „узмите суверенитета колико год можете да понесете“. Сваки коментар је излишан.

О штеточинству Бориса Јељцина, само толико.

Срби против највеће војне силе

А до руских богатстава хегемони нису стигли јер су их спречиле три чињенице, нуклеарни потенцијал Русије, непознаница око реакције војног врха Русије и стање на Балкану.

До потпуног слома државе Русије није дошло између осталог, слободно и гласно можемо рећи, заслугом народа са југословенских простора, углавном Срба, који су покушали да одбране заједничку државу Југославију, супротстављајући се изненађеној, деструктивној сили НАТО-а и САД.

Читаву Јељцинову деценију (1991-1999) ненадано су потрошили у заблуди, да им се нико неће супротставити у „сређивању“ стања на Балкану, тј. у Југославији, прецењивањем себе и својих нових „партнера“ са ових простора.

У неверици, и по ко зна који пут неки народи и народности СФРЈ били су изненађени вестима да су се Срби војно супротставили НАТО пакту са САД на челу, нај-

већом војном силом и низом суседних и далеких држава.

Тако је најповољнија прилика за пљачку, од стране „демократског“ Запада, отишла у неповрат као и Борис Јељцин, за чије време су домаћи пљачкаши ипак направили велику штету Русији. Речи једног „мислиоца“ са запада нису се оствариле: „пљачка је најпрофитабилнији посао“.

Нови 21. век, започет је буђењем руског медведа, којег не треба без великог разлога узнемиравати.

По некој логици у великом народу може се наћи и много великих људи. Појавио се у Русији један човек, Владимир Путин, огромне воље, храбрости, памети и разума који је упропаћену земљу подигао до неслућених висина. Такав преокрет тешко је пронаћи у историји, а и могућности правог човека на правом месту.

На место председника највеће земље света није дошао човек са митинга где се обећава и лажу масе већ човек који се постепено уздизао у државним институцијама до највишег положаја.

У обнови целокупног живота Русије повлачени су потези и доношене одлуке, све боље од бољих.

Између осталог, одлучено је, да се од војне технике из Совјетске ере ништа не баца. Приступило се модернизацији, побољшањима и модификацијама ратне технике свих родова војске РФ.

Данас се могу видети авиони, тенкови, хеликоптери, подморнице, бродови и друга борбена средства из времена СССР-а који су опремљени савременим уређајима, електроником и самонавођеним убојним средствима. Створена су и многобројна нова средства ратне технике, као и најмодерније, јединствено у свету, хиперсо-

нично ракетно наоружање, ловачки авион пете генерације СУ-57 стелт технологије, тенк и хеликоптери за дејство у свим временским условима дању и ноћу као што је Ка-52 са могућношћу катапултирања посаде. По томе је први у свету са таквим решењем спасавања посаде у случају нужде.

Жесток опоравак Русије

Без сумње, Русија је за кратко време постала војна суперсила иако демографски није ни близу неким другим великим државама са истим или сличним статусом.

Сва економска и војна достигнућа нису добро прихватана на Западу, и свим силама настајали су да спрече напредовање Русије, не прелазећи црвене линије јер Русија није Либија, Ирак, Авганистан и још неке ненаоружане мање земље које усамљене нису биле никаква опасност по бомбардере Америке и НАТО-а, доносиће демократију из средњег века.

Двадесет и више година Путинове ере, Запад је мрзоволно и арогантно наступио у дипломатско-политичким односима према Русији која се свим силама трудила да успостави сарадњу на пријатељским и равноправним основама. Истовремено западни медији воде шизофрени пропаганду правећи од Русије непријатеља како би оправдали постојање НАТО-а и огромна улагања у наоружање. У медијском рату, омиљеном на Западу, ишло се дотле, да су исмејавали руско демократско уређење, наоружање и војску а на крају у својој заблуди, да су од бога опумоћени да владају планетом, изазвали су рат између два суседна братска народа игноришући безбедносне потребе државе Русије.

Сва усмена и писмена обећања као и потписани уговори Запада, ништа не вреде, констатовано је у дипломатским круговима. Тамо је усвојена свету неприхватљива врста прагматизма, проистекла из стратегије; једно мисли, друго говори а треће ради. Данас отворено говоре да је мировни план Минск 1 и 2 била њихова превара, како би добили у времену за преображај Украјине.

Наоружавањем нових чланица НАТО савеза и Украјине као и привлачењем ракете са нуклеарним бојевим главама руским границама (због Ирана!?) у руководству Русије настао је страх и нервоза због чега су предузете дипломатске мере пре свега јасно исписаним безбедносним предлозима са захтевом да одговори буду потписани од најодговорнијих фактора НАТО савеза јер се другачије Западу не може веровати.

Председник Русије Владимир Путин лично се писмено обратио НАТО савезу и Западу са конкретним предлозима око безбедносних гаранција за Русију. Угуљкани у својој заблуди да су несаломива сила, партнери на Западу предлоге нису узели ни у разматрање него су са својственом иронијом и ароганцијом исмејавали дописе и председника Русије.

У политици је од давнина позната пракса да се дипломатски преговори и планови подржавају демонстрацијом војне моћи. У време покушаја да се дође до договора око безбедносних гаранција армија РФ организовала је војне вежбе у близини граница Украјине не угрожавајући никога.

Оно што је овде најбитније истаћи, јесте да Русија није имала намеру да нападне

Украјину, што је потврђено из прилично позданих извора. Наиме, многе пензионисане старешине ЈНА и ВЈ одржавају везе са руским војним лицима из времена школовања на високом војним школама Русије, од којих се

могу добити ове информације. Доказ да су ове тврдње тачне сведоче и неадекватне снаге са којима је СВО (специјална војна операција) започета имајући у виду правило да су за напад потребне троструко веће снаге од снага одбране.

Дан пре 24. фебруара 2022године „пухла је обавештајна бомба“ да ће ОСУ (оружане снаге Украјине) припремљене од НАТО-а сваког часа напасти руски народ Донбаса.

Погрешне процене

Више није било времена за мир и дипломатију, донета је одлука да се без обзира на недовољне снаге заштити руски народ у Украјини. Неке јединице РФ из првог контингента претрпеле су велике губитке јер нису биле ни адекватно наоружане, што је у каснијем развоју сукоба исправљено.

Можда је парадокс, али многи озбиљни политичари и аналитичари тврде да је Русија повела праведан и хуман рат са циљем заштите својих сународника од уништења, иако је на територији друге државе.

Први велики војни успех Русије у Украјини је спречавање егзодуса руског народа из Донбаса.

За постижање остала три прокламована циља специјалне војне операције РФ још увек се воде жестоке борбе са добрим изгледима да их војска РФ испуни, уништење нациста и фашиста у циљу денацификације, демилитаризација и војне неутралности Украјине.

Рат у Украјини започет је уз низ обостраних погрешних процена.

Највећа заблуда руских обавештајних и војних органа била је у процени држања ОСУ, и народа Украјине према војсци РФ, што је у почетној фази СВО резултирало јефтиним губицима у људству и средстава ратне технике. Није било познато колико је народ Украјине индоктринирао и колики је утицај Запад учинио на преображај војске и народа у отклону од Русије.

Кад је реч о Западу, ту су учињени већи промашаји.

Уз велика очекивања у еуфоричном стању уведели су санкције Русији догуравши до деветог пакета, разочарани што није дошло до слома руске економије а тиме и могућности за вођење рата. Штавише имају и велике штете од непромишљеног одрицања од руских енергената и других производа.

Деценијама се у нашим медијима хвалила организованост и функционисање западних правних држава са развијеним институцијама, како све прате и знају. Да није баш све тако, сведочи податак да нису имали ни приближне процене и сазнања о стању руске економије, руском савременом наоружању и војним резервама. Отуда и честа нагађања у западним медијима о недостатку појединих убојних средстава за наставак СВО у Украјини.

Најтеже им је пала чињеница да се Русија није показала респект и поштовање према НАТО дружини и њиховим претњама у близини руских граница, уверени да

она неће смети да интервенише у њиховој близини. Догодило се супротно, па има мишљења и то на Западу, да је НАТО савез, тигар од папира, који са шаренилом у војним саставима није дорастао једнообразној армији РФ. Зато имају другачије, лукаво и лицемерно решење тзв. „прокси рат“ када други гину и нестају за њихове интересе у овом случају неразумни Украјинци.

Русија иде тежим путем

Највећа очекивања великог дела света односе се на могућност слома униполарног, хегемонистичког поретка као резултат војне интервенције РФ у Украјини наставак новог праведнијег и слободнијег мултиполарног поретка у свету. Један аналитичар из арапског света лепо је рекао да је Русија покренула и устанак против поретка једне силе која је ограничавала слободу и угрожавала суверенитет других држава. Зато се многе земље света не слажу са захтевима и претњама Запада и дижу глас против досадашње праксе и даље сарађујући са Русијом.

Није добро, што је Русија усамљена, у борби за промену стања у свету, против више од тридесет најмоћнијих земаља, док многи чекају исход борбе не износећи своје ставове или их тихо, стидљиво и двосмислено изговарају на полузатвореним скуповима.

Већ по мало озлоглашени генерални секретар НАТО пакта „жестоки момак“ Јенс Стотенберг изјавио је да њих (мислећи на западни колектив) више не угрожава муслимански свет него православље. Био је у праву јер мултиетнична и православна Русија технолошки и економски у појединим областима чврсто стоји на првом месту у свету као што је коришћење космоса и нуклеарне енергије у мирнодопској сврхе, производња хране, разних сировина итд.

Може се закључити да Русија у СВО иде тежим путем не мењајући скоро ништа у свакодневном животу земље. У медијима се слободно појављују људи који су против државне политике, чују се речи подршке украјинским нацистима и отворено нападају они који се одазивају на мобилизацију и добровољци.

Искусни западни главари репресијом решавају „слободу“ штампе и говора. Заведен је својерестан ред у покушају да се организују штрајкови и демонстрације због поскупљења и несташаца.

Вође скупова се проглашавају за русофиле, што је врло велики грех који се строго кажњава, јер на раскош до даљњег треба заборавити с обзиром да је незванично проглашено ратно стање.

Народ на Западу је иначе плашљив и научен послушности за разлику од неких других као што је нпр. и наш народ, који хоће увек да мисли својом главом и да учествује у свим дешавањима у друштву.

Било како да се заврши рат Запада и РФ у Украјини, Америка и њени савезници неће моћи као до сада својом вољом да разбијају државе и смеђују председнике. Моћ, као и све друго у животу, није вечна нити предодређена.

Д. Спасојевић, пензионисани пуковник

Лични став

ОДМРЗНУТИ
СЛУЖЕЊЕ ВОЈНОГ РОКА

У последње време води се полемика о томе треба ли увести обавезно служење војног рока или наставити са досадашњом праксом попуне људством мирнодопског и ратног састава.

Геостратешки односи у свету се заоштравају, посебно међу великим силама. Живимо у свету у којем су сила и агресија доминантне, па се стога морамо припремати да на одговарајући начин одговоримо тим изазовима. Постоје многа спољашња и унутрашња жаришта која би могла да ескалирају, посебно КиМ, Санџак, БиХ.

Поред економског, политичког и образовног система, потребно је усавршавати и одбрамбени. Одбрана наше земље од агресије НАТО-а показала је све негативне и позитивне стране. Потребно је изучити искуства, извући поуке и пронаћи адекватна решења, прилагођена нашим потребама. Почетком 21. века веома мало се радило на унапређењу укупне борбене готовости оружаних снага. Ишло се до тога да се она намерно ослаби, из различитих разлога, посебно политичких. Поставља се питање можемо ли да се одбранимо у случају агресије.

Не смемо се играти интегритетом земље, јер нас то може много коштати. Морамо много више да радимо на изградњи и унапређењу одбрамбеног система. Није тачно да је прошла опасност од рата и агресије.

Имајући у виду наведене чињенице, потребно је увођење редовног служе-

ња војног рока. Садашњи концепт попуне људством за одбрану земље није у складу са нашим потребама и могућностима. У одбрани отаџбине, поред материјалног, најважнији фактор је људски. Без обученог и мотивисаног човека не може се ништа урадити. Зато га треба оспособити у миру да би био спреман у случају рата. Морамо се ослоњити на сопствене снаге и капацитете и обезбедити респективну војну силу, која би била снажан фактор одвраћања. Узалуд нам техника ако немамо људство обучено да њоме рукује. То се посебно односи на сложене системе. Потребно је у рату обезбедити такву попуно обученог састава да можемо у сваком тренутку да одговоримо свим изазовима. У току рата је мала могућност обуке људства, посебно када је реч о критичним специјалностима.

Патриотизам, мотивисаност и обученост војника су основни фактори одбране земље. Сваки појединац има право и обавезу да се припреми и обучи за одбрану домовине и то право му не смемо ускратити. Пођимо од тога да и у многим земљама Европе постоји редовно служење војног рока.

Предности редовног служења војног рока огледају се у следећем: сигурна и ефикасна мирнодопска и ратна попуна људством, која гарантује ефикасно функционисање војске у миру и рату; обука људства у миру за најтеже ситуације у рату; изградња патриотизма и морала као основних етичких категори-

ја потребних за одбрану земље. Обезбеђује се уставно право појединца да учествује у одбрани домовине и припреми за њу. Предност је што имамо већ изграђене објекте за смештај и обуку.

Да би се све реализовало, требало би усвојити закон о одбрани, у који би биле прецизно унете одредбе о редовном служењу војног рока. Пре његовог усвајања требало би водити јавну расправу, а током ње посебно истаћи позитивне стране. Потребно је прецизирати временски период служења војног рока: основна обука 3-4 месеца, а специјалистичка 6-9 месеци.

Младе би требало материјално стимулирати за одлазак на одслужење војног рока, обучити војнике за основне и допунске дужности у руковању ратном техником и обезбедити да војници обучени за одређене специјалности могу та знања да користе у цивилном сектору, као возачи, руковаоци машинама, везисти, радници на обезбеђењу објеката...

Неопходно је унапредити војно школовање, посебно образовање подофицира, где би се у средњу војну школу ишло после осмог разреда. Потребно је материјално, као и на други начин, мотивисати резервне старешине, да се поносе што су у резервном саставу и обезбедити им ратну и свечану униформу. За подофицире и официре активног састава требало би обезбедити и пристојне личне дохотке - најмање трећину у односу на примања њихових колега из западних земаља. Овакав систем доста кошта, али одбрана домовине нема алтернативу.

Красимир Стојиљковић,
официр у пензији

Земун

НОВОГОДИШЊА
ЗАБАВА

Општински одбор УВПС Земун у сарадњи са Удружењем пензионера Земуна, МО Батајница, Угриновци и Нови Београд организовао је новогодишњу забаву.

Уз песме, кола, танго и валцере и богат мени, певало се и играло до дубоко у ноћ.

Т. М.

Суботица

ТРАДИЦИОНАЛНО ДРУЖЕЊЕ

У Ресторану „Мадера“ у Суботици окупили су се чланови Општинске организације УВП поводом успешног завршетка календарске 2022. године. Уједно су симболично обележили некадашњи празник Дан ЈНА.

На почетку свечаног ручка председник Општинског одбора Сениша Весић је одржао говор и захвалио се свима који су допринели да организација успешно делује и спроводи све планиране задатке. Циљ окупљања и прославе превасходно је био да се људи виде и

да се врате нормалном животу после пандемије вируса.

Дружењу се одазвало око 50 чланова, а свечаност су увеличали гости из Сомбора и Апатина. Амбијент је употпуњен и музиком.

Председник ОпОд Суботица је посебно захвалио на присуству најстаријем члану пуковнику у пензији Саву Бабићу, који је у 96. години лично дошао из Дома за старе, како би присуствовао дружењу.

Ђуприја

ГОДИНУ ЗАКЉУЧИЛИ ДРУЖЕЊЕМ

На иницијативу већег броја чланова Удружења, а поводом успешног завршетка календарске године, 27. децембра организовано је пригодно дружење и заједнички ручак у једном од бројних ресторана у Ђуприји. Дружењу и заједничком ручку присуствовало је око двадесетак чланова удружења.

На почетку дружења присутнима се обратио председник ОО УВП Ђуприја Радомир Вигњевевић који је том приликом поздравио присутне и изразио задовољство за постигнуте резултате Удружења током године.

Том приликом евоциране су успомене на прошле дане, присутни су се при-

сећали разних догодовштина из времена док су били у служби, као и догађаја ван службе, што је било праћено смејем, добрим расположењем и шаљивим коментарима.

Дружење је трајало до вечерњих сати.

Р. Младеновић

Срдачан сусрет артиљераца у Руми

У СРЦУ СРЕМА АРТИЉЕРИЈЕ ВИШЕ НЕМА

Негујући традицију румски артиљерци су се састали 19. новембра да би обележили дан 16. мешовите артиљеријске бригаде, после дуге паузе због пандемије коронавируса. Скуп је организовао Општински одбор УВПС Рума. Присутне је у име Општинског одбора УВП Србије поздравио и пожелио им пријатан боравак у Руми председник Општинског одбора Крум Васев.

Сусрет је био веома срдачан, дирљив и емотиван. Сусрет добрих другова, раздраганих лица, чврстих загрљаја и са понеком сузом у очима потрајао је. У краћем обраћању Јагош Стевановић генерал-потпуковник у пензији, који је једно време и командовао овом јединицом, подсетио је на Артиљеријску бригаду 36. дивизије НОВ у НОБ-у. Предочио је борбени пут бригаде. Подсећајући на састав бригаде, позвао је присутне да минутом ћутања одају пошту палим борцима и преминулим припадницима. Касније је бригада преформирана у пук, а 1992. године у 16. мешовиту артиљеријску бригаду.

Јединица је деведесетих година прошлог века два пута мобилисана и била је међу најбољима у ЈНА. Извршавала је врло успешно задатке подршке јединицама у Славонији и на Косову и Метохији. У јединици свој рад је уградило више стотина старешина, цивилних лица и на хиљаде војника.

Сарадња са Локалном самоуправом је била веома добра. Кроз резервни састав прошло је више десетина службеника локалне самоуправе и више председника општине. Јединица је добила низ признања међу којима и Октобарску награду града Руме. У граду, а у срцу Срема, артиљерије више нема, уз радост сусрета присутна је и жал што је јединица расформирана, али то неће утицати на то да се заборави.

Договорено је да се наставе сусретања, дружења и да се некадашњи припадници те јединице међусобно помажу. На скупу су истакнутим лекарима за њихов примеран рад и здравствено збрињавање припадника јединице и становништва Руме додељене захвалнице примаријусу доктору Петру Бурсаћу и примаријусу доктору Предрагу Кону. Оба призната стручњака своју радну каријеру започели су у Руми. Дружење на крају је настављено у оближњем ресторану.

Ј. С.

У сусрет малишанима

ДЕДА МРАЗ БЕЗ СНЕГА

Традиционална подела новогодишњих пакета У Општинском одбору УВПС Земун није изостала ни ове године. Малишанима је додељено седам пакета, а приређен је и занимљив програм.

Деда мраз кога је и овом приликом у црвеној одори дочарао Трајче Митушев том приликом се фотографисао са девојчицама и дечацима.

У сусрет малишанима Језик наш насušни

ЕВРОПСКИ ДАН ЈЕЗИКА

Европски Дан језика, чији је слоган „Вредимо онолико колико језика говоримо“, обележава се сваке године 26. септембра. Овај празник промовисао је Савет Европе и обележава се у 47 земаља. То је прилика да се житељи Старог континента подсети на значај страних језика у међусобној комуникацији и да се охрабре да уче европске и светске језике. У Европи данас има око 200 језика, а по броју изворних говорника највише су заступљени руски, немачки, француски и енглески. У Европској унији (27 пуноправних чланица) су у употреби 23 језика и сви су слузбени.

У Уједињеним нацијама званично се користи шест језика: енглески, француски, руски, шпански, арапски и мандарински/кинески. Према подацима на интернету (који се унеколико разликују), редослед десет највећих светских језика (говорници матерњег или другог језика) је следећи: (1) мандарински/кинески - 1 милијарда; (2) енглески - 508 милиона; (3) хинду - 497 милиона; (4) шпански - 392 милиона; (5) руски - 277 милиона; (6) арапски - 246 милиона; (7) бенгалски - 211 милиона; (8) португалски - 191 милион; (9) индонежански/малајски - 159 милиона; (10) урду - 150 милиона.

Учење страних језика, посебно у малим земљама, одувек је заузимало значајно место у образовним програмима. Тако се велики европски језици, више од 100 година изучавају у нашим школама и на филолошким факултетима. То је један од доказа повезаности Србије са великим европским државама и народима. Први интелектуалци обновљене

српске државе школовани су највише у Аустроугарској, Француској, Прусској и Русији, а тамо стечена језичка и стручна знања нессебично ставили у службу српске просвете и културе. Они су оснивачи најзначајнијих и најстаријих српских институција (Матица српска, Београдски универзитет, Академија наука итд.) и своје име за сва времена уградили у темеље српске културе и науке.

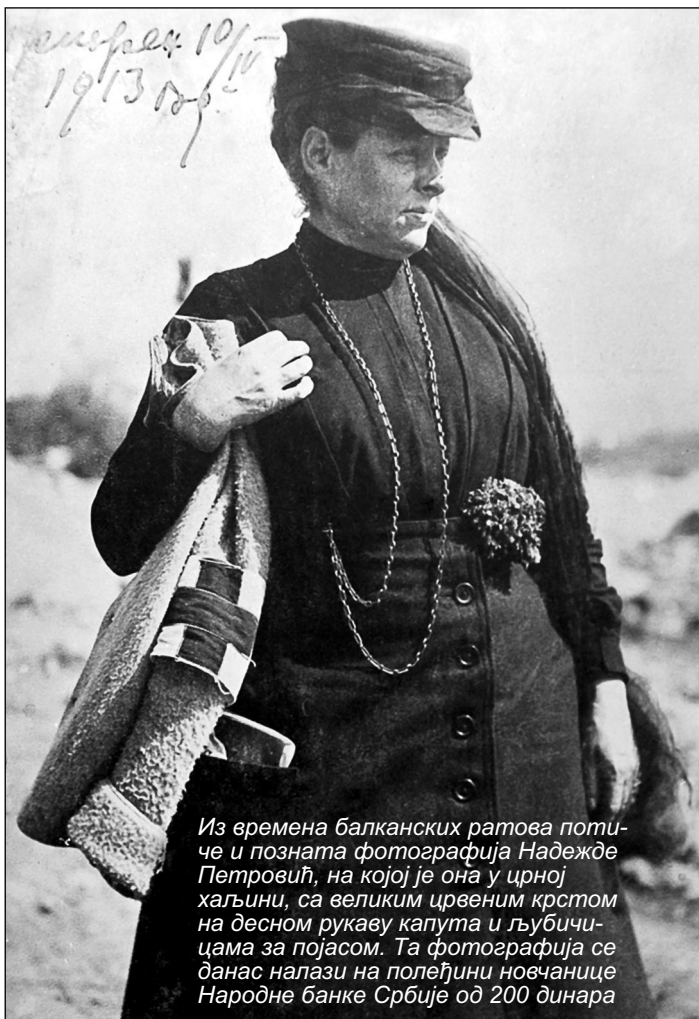
Последњих неколико деценија, енглески језик је код нас заступљен са преко 50%, док другу половину деле немачки, француски и руски. Ствари су почеле полако да се мењају, па је интерес за енглески почео да слаби (због брегзита и става САД и В. Британије о АП Косово), док интересе за немачки и руски расте (могућност запошљавања и др.) али и за неке друге европске и ваневропске језике (кинески, арапски).

Српска академија наука и уметности

Нажалост, наш образовни систем је већ дуже време жртва лоших програмских решења, што у знатној мери пада на душу низу некомпетентних министара просвете после великог просветитеља Доситеја Обрадовића, а посебно у последњих 2-3 деценије. Нажалост, број часова матерњег и страних језика је недовољан, као и њихово познавање иако је језичка писменост основа сваке друге писмености (нпр. научне и информатичке). Онда не чуди што се свакодневно згражавамо над неписменим текстовима у медијима и несувислим говорима политичара свих нивоа.

Велики избеглички талас, углавном младих људи, из ратом и глађу захваћених земаља, Блиског и Средњег истока и севера Африке запљуснуо је и Србију, значајну државу на балканској рути и наметнуо јој озбиљне политичке, економске и образовне проблеме. То се посебно односи на мигранте школског узраста, којима према међународним конвенцијама треба обезбедити основно образовање (учење српског језика и наставу на њиховим матерњим језицима), што је неретко везано са бројним проблемима, посебно кадровске природе. **Здравко Зељковић**

Из времена балканских ратова поти-
че и позната фотографија Надежде
Петровић, на којој је она у црној
хаљини, са великим црвеним крстом
на десном рукаву капута и љубичи-
цама за појасом. Та фотографија се
данас налази на полеђини новчанице
Народне банке Србије од 200 динара

Надежда Петровић

ОТИСАК РАТА

Почетком априла 1915. године у Ваљевској болници умрла је Надежда Петровић, најзначајнија српска сликарка почетка 20. века, патриота, хуманиста и добровољна болничарка у три рата, оснивач Кола српских сестара, једна од првих жена ратних фотографа на свету. Читав њен живот биле су њене слике, хуманост и њена отаџбина Србија.

Пише Игор ГОЈКОВИЋ

ло српских сестара“, хумана и патриотска организација, основана је као реакција на турске погроме над хришћанима у Старој Србији, а Надежда Петровић је постала њен секретар. Исте године отпутовала је у Стару Србију (данас Република Северна

отског друштва чији је циљ био помагање Србима који су тада још би ли под турском влашћу. И своје боравке у иностранству користила је да учествује у друштвеним догађајима и говори о стању српског народа у јужним неослобођеним крајевима.

Након аустријске анексије Босне и Херцеговине Надежда Петровић је активно учествовала у протестима, држала говоре на митинзима и сазивала зборове за бојкот аустријске робе. Посебно су остали упамћени њени ватрени говори са балкона Народног позоришта. Породична кућа Петровића у тадашњој Ратарској улици у Београду (данас Улица 27. марта) постала је центар окупљања српских родољуба. Оснивала је југословенске уметничке колоније, излагала предала српска од 1.500 обучених болничарки које су одмах стављене на располагање Војном санитету. Међу њима се налазила и Надежда Петровић, која је одмах кренула у прве борбене редове за српском војском као добровољна болничарка. Редовно је о ратним страховима на фронту писала дописнице својим сестрама Милице, Јелене, Зори, Љубици и Драгици, као и браћи Владимиру и Растку.

Благослов и дивљење

Када су почели балкански ратови 1912. године женска друштва Србије су Министарству војном предала списак од 1.500 обучених болничарки које су одмах стављене на располагање Војном санитету. Међу њима се налазила и Надежда Петровић, која је одмах кренула у прве борбене редове за српском војском као добровољна болничарка. Редовно је о ратним страховима на фронту писала дописнице својим сестрама Милице, Јелене, Зори, Љубици и Драгици, као и браћи Владимиру и Растку.

„...Ми овде живимо у непрекидном јауку рањеника, превијању рана, покличу наше јуначке војске, маршевима њиховим, дочеку и испраћању њиховом на бојно поље, да их отуда рањене примемо и негујемо. Па ипак све оде са одушевљењем, а Турци губе битке и наша победа је на помолу. Наши војници ми изгледају као браћа и њихови узвици: Сестро, сестро! - истински су и чине ме поноситом што сам им у помоћи. Рањеници стижу у транспортима по

Надежда Петровић је рођена у Чачку 11. октобра 1873. године као најстарије дете наставника цртања Димитрија Мите Петровића и учитељице Милеве Зорић. Поред Надежде, имали су још осморо деце, од којих је најпознатији касније постао најмлађи - Растко Петровић. У породици је Надежда одмалена развила љубав према сликарству, књижевности и историји. Када је имала девет година са породицом се из Чачка преселила у Београд, где је завршила Вишу женску школу и положила испит за наставницу цртања у средњим школама. Сликарство је учила у Београду код Ђорђа Крстића и Кирила Кутлика и у Минхену код Антона Ажбеа. Знање је усавршавала и у Риму, Венецији, Фиренци, Паризу... Када је била у земљи радила је као учитељица цртања у Вишој женској школи, Женској учитељској школи и Женској гимназији. Прву самосталну изложбу имала је 1900. године у Београду. Од 1901. радила је у сликарским атељеима Јулијуса Екстера и Ангела Јанкеа у Минхену, који су и профилисали њен даљи сликарски пут.

Патриотизам као судбина

Након промене владајуће династије у Београду и измењених друштвених прилика постаје један од оснивача хуманитарног друштва „Коло српских сестара“. Тог 23. августа 1903. у сали београдског „Коларца“ одржан је до тада највећи женски скуп у Србији. Патриотски говор Надежде Петровић трајао је више од 90 минута. „Ко-

Македонија), где је делила хуманитарну помоћ становништву нападеном од турског зулума. Са њом је тада као пратилац ишао и потпоручник Војислав Танкосић, који је у тим крајевима тајно радио на стварању српске четничке организације. Након Старе Србије и страха које је тамо видела, прозебла и болесна, Надежда је своје импресије са овог опасног путовања описала у драми „Војвода Мицко Поречанин“, у којој је главни лик био војвода Мицко Крстић, јунак комитске борбе тога времена против Турака и Бугара. Дубоко задојена патриотизмом међу првима је постала чланица „Народ не одбране“, патри-

На њеним дописницама често се потписивао и шеф санитета 12. пука капетан прве класе др Жарко Рувидић, кога је више пута портретисала. Била је са својом војском у превијалиштима и болницама широм Раса и Косова, у Ђаковици, Љум-кули, а затим у Скопљу, на Брегалници, Рајчанском Риду...

педесет и седамдесет. Надам се за дан-два, да ћу са пољском болницом кренути ка Новом Пазару... Када смо пролазили кроз Краљево свечано су ме дочекали многи очеви, пријатељи и ђаци...!

На њеним дописницама често се потписивао и шеф санитета 12. пука капетан прве класе др Жарко Рувидић, кога је више пута портретисала. Била је са својом војском у превијалиштима и болницама широм Раса и Косова, у Тјаковици, Љум-кули, а затим у Скопљу, на Брегалници, Рајчанском Риду... Превијала је рани и Турцима, Арнаутима, Бугарима... Рањеници су је благосиљали, лекари јој се дивили... Није устукнула ни пред епидемијама колере и дизентерије.

Сведок српске епопеје

На војишту није била само болничарка већ и сликар и публициста. Идући са војском хтела је својим очима да види и прати велику српску епопеју. Сакупљала је материјал за свој будући рад, посматрала, бележила, фотографисала, скицирала.

За време кратких пауза између збрињавања група рањеника и болесника настјале су њене познате слике. Једна од њих је Везиров мост, на којој је записала „...као једина болничарка, неговала 80 тифусних болесника...“ И сама се ту заразила трбушним тифусом и колером, а после добила упалу плућа од које је дуго боловала. Током Другог балканског рата, у лето 1913. године, поново је као добровољна болничарка била ангажована на подручју тадашње Јужне Србије у санитету за ратну зону.

Из времена балканских ратова потиче и позната фотографија Надежде Петровић, на којој је она у црној хаљини, са великим црвеним крстом на десном рукаву капута и љубичицама за појасом. Та фотографија се данас налази на полеђини новчанице Народне банке Србије од 200 динара. Као пасионирани фотограф током балканских ратова и Првог светског рата и сама је фотографисала ратна збивања и као таква остала забележена као једна од првих жена ратних фотографа на свету.

Са српском војском поново 1914. године

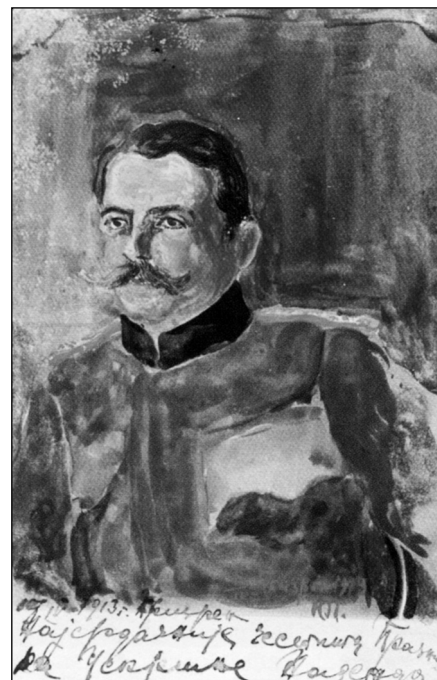
Аустроугарски ултиматум Србији Надежду Петровић затекао је у Венецији. Одмах се вратила у Београд и поново пријавила за добровољну болничарку, иако јој је српска влада предлагала положај делегата Србије при Црвеном крсту у Женеви. Већ почетком августа 1914. године нашла се у превијалишту на београдској Ади Циганлији. Распооређена је у Дунавску дивизију са којом је учествовала у борбама на Мачковом камену, бринула о рањеницима у превијалиштима и болницама у Крагујевцу, Степојевцу и Ваљевоу. У једном од писама породици из септембра 1914. године Надежда је писала: „... Ми смо овде имали за првих шест дана натчовечанске маршеве из Срема чак на Јагодњу планину, а овде за четири дана долазак четири хиљаде рањеника... Борбе су биле ужасне и очајне с наше стране, а и отпор Аустројанаца доводио је наше до беса. Па после шест дана успеха и напредовања преко Рожња, Милутиновог гроба, Милетина брда, газећи преко јаруга и увала и стрмина преплављених нашим рањеницима и рањеницима аустројских Словена, заустављамо се

ТЕМАТСКИ ВЕРНА НАЦИОНАЛНОМ

Иако је тематски остала верна националном, Надежда Петровић се стилски потпуно окренула савременим правцима европске уметности. Припадала је токовима сецесије, симболизма, импресионизма и посебно, где је њен највећи значај, експресионизма и фовизма. Чак је чинила и искорак ка апстрактном промишљању дела. У односу на остале српске уметнике ишла је знатно испред свог времена и то је сигурно био један од разлога зашто од својих савременика није била добро схваћена, посебно уједној традиционално патријархалној средини, каква је била тадашња Србија. Волела је да слика портрете и пејзаже, а њен патриотизам огледао се и у честом избору тема из националне историје и сликању људи и предела Србије.

Школовање у Немачкој, посете Паризу и Италији и стални повратак традиционалној Србији оставили су неизбрисив траг на њеним платнима. Сачувано је више од 200 њених дела, а нека су јој осигурала најистакнутије место у модерној српској уметности. Иза ње остао је и огроман број скица и студија са бојишта, на хиљаде фотографија и обиље бележака и записа.

на Јагодњи, на коти 915 Бранковац, према Мачковом камену. Борбе вођене на том положају биле су више него огорчене, борбе до истребљења. Сви командири чета, командантери батаљона, водници, пет команданата пука, пет потпуковника из Деветог, Четвртог прекобројног, Четвртог првог и другог позива и 64 официра из Осамнаестог пука, изгинуло је и смртно рањено, а војника управо је остало на половини из свију пукова. Има јединица које су бројале од 450 на 120. Рањеника смо имали 4.000, ја мишљах полудећу од јада и чуда... имала сам нервну кризу... када су нам одједном донели двадесет официра тешко рањених, бежак камењена... сместила сам их у велики шатор... отпочела сам очајно плакати, тако да су ме сиромаси они сами тешили, а један од њих милујући ме руком по рукаву, сам се гушио у сузама говорећи ми: *Храбро, госпођице Надежда, даће Бог, истрајаћемо, победићемо, осеетиће нас они који тамо остадоше....* Господе, зар не видите, изгинусте сви. Боже, што казни овако нашу нацију!... Ниједан рат наш прошли не пружаше нам толико јада и страхоте... али Мачков камен ипак паде, после свијух напора наших у руке Аустројанцима ... морадосмо се повући, јер нам је претила опасност да нас све заробе, нарочито завојиште - били смо сувише близу њих, морали смо све официре што пре евакуисати за Пећку - Ваљево... силних познаника овде испратио до вечне заробе. Мачков камен је постао други Говедарник... Четврти прекобројни и Девети пук остали су потпуно без официра и командира... Наш брат Влада сјајно се показао

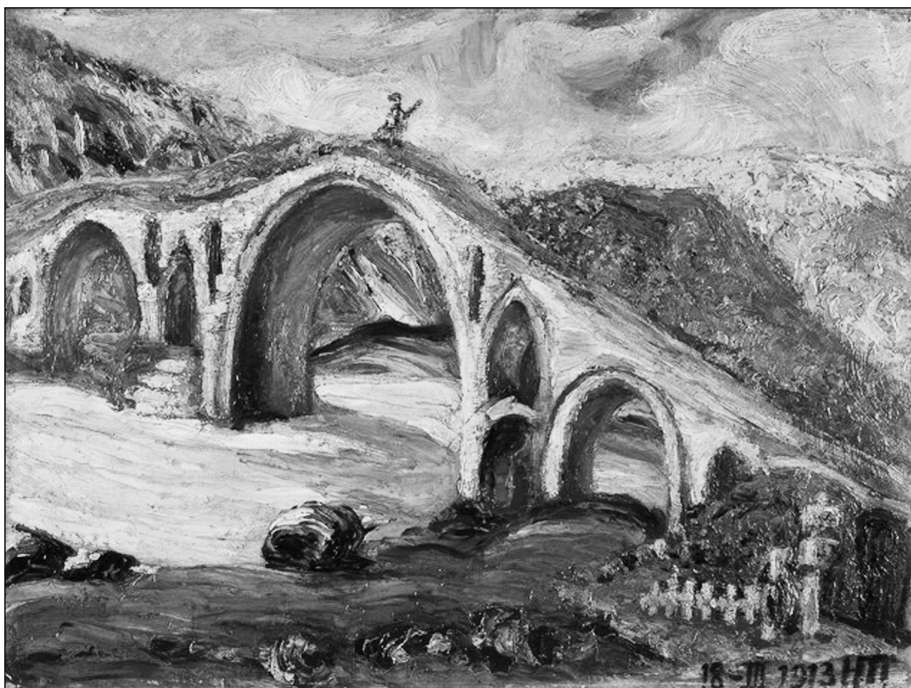
Портрет капетана прве класе дотора Жарка Рувидића, Призрен 1913. године

Крај моста гробови изгинулих наших храбрих ратника. На великом дрвеном стубу стоји табла на којој је исписан овај натпис црвеним „Својих 8 палих другова осветише са 40 Арнаута војници 2. чете 2. бат. XI пука Кара-Ђорђа“ 19. март 1913. Везиров мост, Надежда Петровић

у овим борбама. Био је јуначан и храбар, хвале га сви. Чак ми га је хвалио и његов командант рекавши ми: *Можете се и ви и ми с њиме поносити, рањен је у леву руку, али ће се свакако после неколико дана вратити у команду.*

О ужасима рата и њеној огромној жртви сведоче и следеће речи из једног писма те јесени 1914. године: „Сада сам села после целе ноћи скупљања по разбојишту претеклих некупљених рањеника после јучерашњег страшног крвавог окршаја. Нисам ни хлеба јела, толико је било посла око тога, да сам скоро пала од умора. Целе ноћи смо их доносили, превијали, дерала сам и своју болничку кецељу, и кошуља је дошла на ред... Завоја је понестало а ране страшне зјапе. Тиче се живота - ту се не обазире ни на шта, само дај, превијај, заустављај крварење, запуши ране, разлокане, да се кроз сломљена ребра назире срца и плућа, а очи исколачене безумно од бола и страха пред смрћу...“

У писмима је помињала и разорно дејство дум-дум метака које су користили Ау-

Везиров мост, 1913

Ваљевска болница, 1915.

Избор - прва линија фронта

Након протеривања Аустријанаца преко граничних река и ослобођења Србије у јесен 1914. године Надежда је отишла за Скопље у коме јој се у избеглиштву налазила породица. Преклињали су је да се више не враћа на бојиште. Као особи од великог међународног угледа и некоме ко говори стране језике (немачки, руски и француски) и има доста познанстава у утицајним европским круговима, српска влада јој је предложила да

иде у дипломатску мисију у Рим или ако то не жели, да може да изабере за рад болнице у Београду или у Нишу.

Међутим, Надежда је и тада уместо рада у позадини одабрала прву линију фронта - Ваљевску болницу, која је била жариште епидемије пегавог тифуса, коме у то време није било лека. Дневно је тих дана у Србији оболевало по 2.500 људи, а проценат умирања био је од педесет до седамдесет одсто. Умирао је огроман број војника и цивила, али и лекара и медицинског особља. Писала је Надежда својима да је Ваљево тада било „...велика кухница, у којој се једва зна ко је жив, ко је мртав...“. У Ваљевоу је неговала рањенике, сликала рушевине, официре, шатор пољске војне болнице и бринула о оболелима од тифуса.

Крајем марта 1915. године, уз много других лекара и болничара, пегавим тифусом заразила се и добровољна болничарка Прве резервне војне болнице у Ваљевоу Надежда Петровић. Боловала је седам да-

ЖИВОТ И СМРТ ПОД ВОЈНИЧКИМ КРСТОМ

Надежда Петровић је за свог живота била одликована Орденом Светог Саве IV степена, Медаљом за храброст, Крстом милосрђа, Орденом за негу рањеника и болесника, Медаљом Косовским осветницима и Сребрном медаљом за ревносну службу.

Посмртни остаци Надежде Петровић пренети су 2. јуна 1935. године из Ваљева у Београд, где је уз највише почести сахрањена на Новом гробљу. У Ваљевоу су је на последње путовање испратили готови сви становници овога града, који су њен гроб чували 20 година и на који су били веома поносни. Дуж пута ка Београду стари ратници са својим породицама сачекивали су погребна кола и клањали се оној која им је спасавала животе и помагала када им је било најтеже. И пуштали су тада да њихова изборана и мрка лица квасе тешке ратничке сузе. То је била њихова последња почаст оној која је дала цео свој живот за отаџбину.

Крст над њеним ковчегом био је дрвени, једноставан, војнички. На њему је писало само Надежда Петровић 1915. И поред јаке кише у Београду испраћају Надежде Петровић присуствовало је више хиљада људи. Војна музика свирала је „Посмртни војнички марш“. У име Надеждиног „Кола српских сестара“ од свог саборца се тада опростила Љубица Пешић: „Надежда Петровић је живела и умрла у доба које је било велико и пуно тешкоћа, али сјајно и узвишено по наш народ. Она је живела и умрла у доба у коме су се рађали јунаци, када је слатко било живети и умрети за свој род...“

Опело је уз саслужење 15 свештеника одржао владика Викентије Вујић, викарни епископ моравички и архијерејски заменик патријарха Варнаве, који је тада између осталог рекао: „...Тешке прилике под којима је она жртвовала свој живот, нису допуштале да јој се тада ода дужно признање. Али данас ми са признањем и најдубљим епитетом дочекујемо њене посмртне остатке на прагу нашега белог града. Они ће лежати поред осталих великих јунака. Лежаће управо тамо где је место овако дичној покојници. Као представник цркве, ја ћу рећи да њена душа и њена дела јунаштва и милосрђа доказују да је она била права Косовка девојка наше генерације...“

Остале су забележене њене речи: „Нека је Србија велика и слободна, па макар ја и не живела!“. Последње дело које је насликала било је платно „Ваљевска болница“.

стријанци: „Сада прихрањујемо и евакуишемо рањенике и купимо их по јаругама. Рана има ужасних из дум-дум метака, тако да се згражавамо. Аустријанци међу дум-дум метке чак и у митраљезе, а у пушке пола дум-дум, а пола обичних од осам милиметара, много крупнијих метака од наших. Ја издржавам умор прилично... чекам писмо од вас... оно би за мене много значило...“

на и умрла 3. априла 1915. године. Сахрањена је сутрадан уз највише војне почести на ваљевском војничком гробљу на Видраку. Остале су забележене њене речи: „Нека је Србија велика и слободна, па макар ја и не живела!“. Последње дело које је насликала било је платно „Ваљевска болница“!

Из угла стоматолога

УСТА СУ ОГЛЕДАЛО ЗДРАВЉА ОРГАНИЗМА

Обољења крви, анемија, акутна леукемија, дијабетес и сида изазивају промене у усној дупљи и на језику, често и пре него што се сама болест установи

Хигијена уста веома је важна за здравље

Проф. др Бешир Љушковић

Некада су лекари сваки преглед започињали прегледом уста, без обзира на то због чега пацијент долази. Тако је у народу остала изрека да су „уста огледало здравља“. Ова стара пракса вероватно потиче из древне тибетанске медицине, једне од најстаријих у свету, и сигурно је да има своје медицинско оправдање.

Промене у устима као последица разних болести могу се јавити на уснама, језику, образима, непцу и деснима. Могу бити у виду упале и отока десни, плакова, раница, мањих или већих ерозија, пликова, чворића и разноликих израслина на слузокожи уста – упозорава проф. др Бешир Љушковић, стоматолог, бивши начелник Стоматолошке клинике на Војномедицинској академији.

Знаци упозорења

Рано откривање ових промена помаже благовременој дијагностици, која пружа већу могућност за излечење. Нарочито је важно открити оне које прате нека тешка системска обољења јер се може десити да се код системских обољења приметне много раније од клиничких манифестација болести, што је важно за лечење и ток болести. Тако се, рецимо, обољења крви показују на слузокожи уста, било да се ради о поремећају црвених крвних зрнаца, белих или крвених плочица. Код анемије се на језику види атрофија квржица, па језик постаје гладак и црвен, врло осетљив на све надражаје, на кисело, љуто, слано и на зачине. Код изражених случајева на њему се могу јавити чиреве или гнојне ране.

Веома су карактеристичне промене код акутне леукемије. Јављају се на деснима у просеку од око 28 до 43 процента. Почетне промене се карактеришу црвенилом и крварењем, касније се десни увећавају и постају мекше, чак могу да прекрију скоро целе зубе и сметају при жвакању. Карактеристична за леукемију могу бити и тачка-

ста крварења по слузокожи уста и крвни подливи, који се понекад запазе и пре испољавања болести, што је веома важно за дијагностику и терапију.

И код дијабетеса су најизраженије промене на деснима, које су тамноцрвене, отечене и израито крваре, а споро реагују на терапију. Понекад се ови знаци могу користити за откривање ране фазе болести.

ДУВАН И АЛКОХОЛ ИЗАЗИВАЈУ КАНЦЕР УСНЕ ДУПЉЕ

Дувански дим садржи око 4.000 опасних супстанци које могу да оштете слузокожу уста (епител, везивно ткиво испод епитела и крвне судове), а најштетнији су никотин и катран. Због тога је код пушача чест карцином доње усне, један од најопаснијих у организму. Бројна истраживања показују да пушачи седам пута више оболевају од карцинома усне дупље него непушачи. И јака алкохолна пића су фактор ризика за настанак преканцерозних и канцерозних промена у устима. Дуван и алкохол делују као одвојени фактори ризика, али стручњаци упозоравају да је посебно опасно њихово удружено деловање, онда се ризик повећава 38 пута. Ово мишљење потврдило је и Међународно удружење за рак 1988. године. Доказано је да расте ризик од оралног и фарингеалног карцинома с повећањем конзумације алкохола и дувана. На срећу, од пет до десет година од престанка пушења и узимања алкохола знатно опада ризик од појаве оралног карцинома.

Још једно врло тешко обољење се најчешће прво манифестује у устима, то је сида. Од 60 до 75 одсто оболелих од сида имају промене на деснима, у облику упале и ситних раница које могу захватити и остале делове усне дупље.

Све наведене промене, које су карактеристична за поједина обољења, ако се јаве, могу бити јак разлог да се пође на проверу здравственог стања.

Ризици и превентива

Беличасте наслаге или ранице у устима које дуже трају, а означавају се као пре-канцерозне или пре-малигне, могу да се из тог наизглед безазленог стања трансформишу у канцер, каже наш саговорник. Најчешће пре-канцерозне промене су леукоплакија, еритроплакија, соларни хејлит и хиперпластична кандидијаза, а јављају се на уснама, језику, непцу, под устима и образној слузокожи. Већина је изазвана надражајима који дуго трају. Те локалне иритације које такође спадају у факторе ризика могу

бити бројне, али су углавном јака алкохолна пића, кафа, дуван и лоша орална хигијена. На појаву ових промена могу утицати учестале инфекције хуманим папилома вирусом, неадекватне протезе, зрачење и канцерогене супстанце које се уносе храном. Истраживања показују да, осим алкохолних пића и цигарета, и прекомерна потрошња газираних пића повећава ризик за појаву карцинома уста и ждрела, који је шест пута чешћи у последњих 25 година.

Један од фактора ризика су и године. Доказано је да дупло више оболевају мушке особе старије од 45 година, истиче др Бешир Љушковић.

Особе које раде на отвореном простору и стално су изложене сунцу, ветру и другим штетним факторима спољне средине такође имају велику могућност за неку промену на уснама, која може касније прећи у нешто нежељено. Особе које су изложене штетним спољашњим факторима морају обавезно заштитити усне. Усне се најчешће штите неутралним заштитним кремама.

Уколико се у устима појаве ранице које не зарастају и крваре или се приметне неке израслине које ометају жвакање хране и говор, као и оток у пределу вилица, треба се одмах јавити стоматологу на преглед. Потребно је обратити пажњу и на језик, који је често место појаве преканцерозних и канцерозних промена (утри четвртине случајева су на покретном делу језика).

Ако се појаве такве промене, морају се обавезно сви иританси искључити, како настала промена не би прешле у нешто што може угрозити организам. То је уједно и најбоља превентива за настанак преканцерозних лезија и њихове трансформације у канцер, уз редовне контролне прегледе – наглашава наш саговорник.

Д. Стевановић
Извор: Магазин

Седам лекова против прехладе

БЕЗ ХЕМИЈЕ

Још увек не знамо како да излечимо прехладу, али јој се дефинитивно можемо супроставити и скратити је јачањем имунолошког система. Уколико волите природне начине за решавање проблема или вам се пак само не иде до апотеке, ту је седам чудесних састојака које вероватно имате у својој кухињи, а који могу учинити да се боље осећате, чак иако се борите са гадном прехладом ...

Лимун

Препун Ц витамина, лимун је сјајан дизајнер снаге имунолошког система што је нарочито важно када морате да се носите са прехладом. Можете пити лимунов сок, скувати шољу топлог чаја од лимуна или пак додати лимун или два (без коре наравно) у топлу воду, како бисте добили напитак који ће Вам подићи имунитет. Немојте претеривати ипак, јер лимун има и своје мане. Његова киселост чини испијање лимуновог сока непријатним искуством уколико Вам је због прехладе болно и грло, а поред тога она може оштетити и глеђ зуба и допринети појави каријеса - уколико се користи пречесто и у превеликим количинама.

Ђумбир

Ђумбир помаже да се борите са прехладом на толико много начина да бисте увек требали да га имате у свом дому. Он је природни антивиротик, супроставља се малим, злим чудовиштима која узрокују прехладу, стимулише знојење, чиме чисти тело од токсина и снижава телесну темпе-

ратуру. Ђумбир има и противупална својства која јачају имунолошки систем, олакшава болове и понаша се уз то и као благи седатив. Најбоље је да га једете сирово, али је далеко пријатнији за конзумирање као чај.

Љуте папричице

Изнаенађени сте? Љуте папричице обично нису прва ствар која Вам падне на памет када се сетите прехладе, зар не? Али од сада па надаље би требало да буду, јер могу учинити чуда против болести. А како то? Њихова тајна се крије у капсаицину, супстанци која их чини тако љутим, а која повећава телесну температуру (блажа температура је добра за убијање бактерија и вируса) и убрзава циркулацију крви (што је добро за избацивање слузи). Држите се љutih папричица, али ако већ имате повишену температуру – немојте претеривати, јер бисте тиме себи могли направити још здравствених проблема ...

Мед

Мед не само да садржи много састојака који оснажују имунитет, већ ублажава и симптоме код болног грла и потпомаже искашљавање. Такође, можете га мешати и са лимуновим соком како бисте добили још делотворнији природни лек за прехла-

ду - или пак преко њега поспите мало љуте папричице – зашто да не? Можда нећете добити баш најјакнију ужину, али биће довољно времена за уживање у укусима када оздравите, зар не?

Бели лук

Бели лук ће Ваш дах и мирис учинити мало мање пријатним, али у сваком случају, ионако не очекујете да се претерано љубите са људима док сте прехлађени, зар није тако? Добро, једите што више белог лука, али имајте у виду да кувани бели лук има далеко мање користи од сировог белог лука. Не једе Вам се баш сам бели лук? Насецкајте мало белог лука у салату, како бисте уживали и у пријатном укусу и његовим лековитим својствима. Бон апетит!

Еукалиптус

Еукалиптус се налази у многим медицинским препаратима против прехладе, обзиром да је право чудо за оздрављење органа за дисање. Обично се користи у форми уља или крема, које се утрљавају у проблематичне зоне, али такође можете скувати и укусан чај од њега - који ће вам брзо отпустили нос. Чак и сама близина биљке еукалиптуса Вам може олакшати дисање, па уколико не желите да посетите апотеку, макар пођите до најближег маркета.

Јогурт

Неће Вам помоћи било која врста јогурта – узмите неки од оних јогурта који су пробиотици, јер су пробиотици од кључног значаја за здравље система органа за варење. Иако ово можда не знате – здравље дигестивног тракта је кључ за јак имунолошки систем и Ваше целокупно здравље. Суплементи пробиотика ће Вам такође помоћи, али сетите се, ми се трудимо да се у овом тексту држимо сасвим природних лекова?

Како побољшати слух

ТЕХНОЛОШКИ БУМ

Један од најчешћих здравствених проблема у свету, који веома лако може да се реши, јесте оштећење слуха. Статистике указују да једна од шест одраслих особа има оштећен слух. Тестирања су потврдила да две трећине одраслог становништва наше планете изнад од 70 година живота има оштећење слуха. Тај проблем повећава ризик од настанка деменције и депресије, због друштвене изолације услед смањења когнитивне функције.

Оштећење слуха утиче на квалитет живота много више него што се сматра.

Управо из поменутих разлога, у ото-аудиолошким центрима ZONEX свакој особи и сваком решењу приступа се индивидуално и темељно. Нема изговора за одлагање решења, односно коришћења слушних апарата. Захваљујући високој технологији, ови слушни апарати су веома поуздани. Они не само да појачавају звук, већ филтрирају звуке и издвајају говор од околне буке. Веома дискретни „помоћници“ опремљени су сензорима и вештачком интелигенцијом која омогућавају разумевање говора у сваком окружењу, чист и ја-

сан звук.

Ото-аудиолошки центар Zonex присутан је на нашем тржишту 25 година. У својим специјализованим центрима у Београду и Новом Саду врши дистрибуцију слушних апарата реномираног светског произвођача који у својој палети производа има одговарајуће решење за сваку особу којој је слух оштећен. Осим производа врхунске технологије, ови центри пружају стручне и свеобухватне услуге особама које користе слушне апарате, као и консултантске и услуге овлашћеног сервиса, затим додат-

ну опрему, батерије за слушне апарате и индивидуалне шкољке за слушне уређаје.

Своје производе и услуге Zonex пружа уз налог војног и цивилног осигурања.

Адресе ото-аудиолошких центара Zonex:

Београд, ул. Сазонова 18а, Врачар тел. 011 3443 081

Нови Београд, ул. Булевар Црвене армије 11в Насеље Белвил (зграда „Лала“) тел. 011 77 09 099

Нови Сад, ул. Булевар ослобођења 111 тел. 021 66 22 757

NAJBOLJE Rešenje za Vaš Sluh

- BESPLATNA provera sluha
- BESPLATNA proba slušnih aparata
- BESPLATNA nabavka aparata preko civilnog osiguranja
- BESPLATNA nabavka aparata preko vojnog osiguranja
- KUPOVINA na 12 mesečnih rata
- POPUST za gotovinsko PLAĆANJE
- ORIGINALNI američki proizvod vrhunskog KVALITETA

SLUŠNI APARATI

Beograd, Sazonova 18a | Novi Beograd, Bulevar Crvene armije 11v | Novi Sad, Bulevar Oslobođenja 111
Tel: 011/2435-924 | Tel: 011/77-09-099 | Tel: 021/66-22-757

www.slusniaparatzonex.rs
info@slusniaparatzonex.rs

25

Godina sa
Vama

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

Насловна
страна:

Милен Чуљић

Година XIX. Број 227 ДЕЦЕМБАР 2022.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ

Др Часлав Антић мр Александар
Симоновски, мр Милан Шумоња,
Будимир М. Попадић, Душан Старчевић,
Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ

Предраг Добић (Сремска Митровица),
Радивоје Здравковић, (Подгорица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабач),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Драган Даботић (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ

Будимир М. Попадић М. Чуљић, дописници
и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА

Редакција

Лист излази месечно.

Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА

Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com

Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

ЦИП –
Каталогизација у
публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Иванијум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395; Клијенте прима: уторком: од 17.00-19.00 часова;

За потребе војних пензионера обављаће следеће правне послове: даваће бесплатне правне савете и пружаће све остале адвокатске услуге уз накнаду по важећој адвокатској тарифи умањеној за 30 одсто (адвокат Ивана Јовановић).

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахране преко Удружења војних пензионера Србије требало би да знате да услуге могу користити чланови УВПС, чланови њихових породица, као и сви остали војни осигуранци.

Преко Удружења могу се добити комплетне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина за сахрану или кремацију,
 - упис у матичну књигу умрлих,
 - спроводница за пренос покојника,
 - штампање посмртних плаката,
 - продаја погребне опреме,
 - превоз покојника,
 - организација војних почаста,
 - помоћ око сређивања докумената пре и после сахране ради регулисања права чланова породице после смрти војног осигураника,
 - Умањење укупних трошкова за висуину рефундације
 - бесплатан долазак у стан породице преминулог ради договора.
- Све додатне информације могу се добити у месним и општинским организацијама УВПС, или директно на тел. 064/1660-423 и 011/3181-812.

ЗАКАЗИВАЊЕ ПОЧАСТИ ЗА САХРАНЕ

У београдском гарнизону заказивање почасне јединице ради одавања почаста преминулим старешинама може се обавити путем следећих телефона:
у радно време: 011/300-5200
у ванрадно време: 011/206-4569

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

*И на ираницама
демократије
и требало би иоказати
иушне исираве.*

*Завеса је иала, али су
илавни илумци још на
ицени.*

*Оишавиће раиш на
иуру.*

*Лако је иуцаати,
и требало би
оиравдати иромашаје.*

*Не заборавиће иосиого
да смо до јуче били
ируиови.*

Раде Ђерговић

TANJAdent

Стоматолошка ординација
„ТАЊА ДЕНТ“

Телефон: +381 63 214 800
Михаила Булгакова 50а, Београд
е-маил:
dr.tanjavukmirovic@yahoo.com

Пружа све врсте стоматолошких услуга војним пензионерима и члановима њихове породице, са 10% попушта.
Такође се нуди и могућност одложеног плаћања на више рата.

Др Тања Вукмировић
специјалиста опште стоматологије

Прегледе можете заказати на:
063/214-800 / 061/252-8686

Радно време од 12 до 20 х